

SLOVENSKI INŠTITUT ZA REVIZIJO
LJUBLJANA

ZAKLJUČNA NALOGA
ZA PRIDOBITEV STROKOVNIH ZNANJ ZA OPRAVLJANJE NALOG
POOBLAŠČENEGA REVIZORJA

**REVIDIRANJE RAČUNOVODSKIH OCEN -
REZERVACIJE**

NOVEMBER, 2022

MOJCA KOKELJ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani(a) Mojca Kokelj, vpisan v izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja, avtor zaključne naloge z naslovom Revidiranje računovodskih ocen - rezervacije,

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo zaključno nalogo pripravil(a) samostojno;
2. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili in pravilnikom za izdelavo zaključne naloge za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili in pravilnikom za izdelavo zaključne naloge za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja;
3. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
4. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status pooblaščenega revizorja;
5. da sem pridobil(a) vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
6. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine;
7. da na Slovenski inštitut za revizijo neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženo zaključno nalogo v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na spletni strani Slovenskega inštituta za revizijo;
8. da hkrati z objavo predložene zaključne naloge dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 4. 1. 2023

Podpis kandidata(tke): Mojca Kokelj

KAZALO VSEBINE

UVOD	1
1 REZERVACIJE IN SRS 10	3
1.1 REZERVACIJE ZA DANA JAMSTVA	3
1.2 REZERVACIJE ZA JUBILEJNE NAGRADE IN ODPRAVNINE.....	6
2 REVIDIRANJA RAČUNOVODSKIH OCEN IN Z NJIMI POVEZANIH RAZKRITIJ	7
2.1 POSTOPKI OCENJEVANJA TVEGANJA IN Z NJIMI POVEZANE DEJAVNOSTI	7
2.2 PREPOZNAVANJE IN OCENJEVANJE POMEMBNO NAPAČNIH NAVEDB.....	8
2.3 ODZIVI NA OCENJENA TVEGANJA POMEMBNO NAPAČNE NAVEDBE.....	8
2.3.1 <i>Pridobivanje revizijskih dokazov na podlagi dogodkov, ki so se zgodili do datuma revizorjevega poročila</i>	8
2.3.2 <i>Preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno</i>	8
2.3.3 <i>Oblikovanje revizorjeve točkovne ocene ali razpona ocen</i>	9
2.3.4 <i>Druge presoje, povezane z revizijskimi dokazi</i>	10
2.4 RAZKRITJA, POVEZANA Z RAČUNOVODSKIMI OCENAMI.....	10
2.5 ZNAKI MOREBITNE PRISTRANSKOSTI POSLOVODSTVA	10
2.6 SKUPNO VREDNOTENJE NA PODLAGI IZVEDENIH REVIZIJSKIH POSTOPKOV	10
2.7 PISNE PREDSTAVITVE	11
2.8 OBVEŠČANJE PRISTOJNIH ZA UPRAVLJANJE, POSLOVODSTVA ALI DRUGIH USTREZNIH STRANK.....	11
2.9 DOKUMENTACIJA	11
3 ŠTUDIJA PRIMERA REVIDIRANJA REZERVACIJ V PODJETJU ABC	11
3.1 PREDSTAVITEV REVIZIJSKE DRUŽBE.....	11
3.2 PREDSTAVITEV REVIDIRANE DRUŽBE	12
3.3 SPLOŠNE ZAHTEVE MSR	12
3.4 NAČRTOVANJE REVIZIJE	13
3.4.1 <i>Revizijska strategija</i>	13
3.4.2 <i>Izračun pomembnosti</i>	13
3.4.3 <i>Revizijski načrt</i>	14
3.5 POZNAVANJE ORGANIZACIJE, NJENEGA OKOLJA IN OCENA TVEGANJA.....	15
3.5.1 <i>Poznavanje organizacije in njenega okolja</i>	15
3.5.2 <i>Ocena tveganja pomembno napačnih navedb, zlasti tistih, ki so povezane s prevaro</i>	17
3.6 REVIZIJSKI POSTOPKI V ZVEZI Z RAČUNOVODSKIMI OCENAMI	20
3.6.1 <i>Revidiranje rezervacij za dana jamstva</i>	20
3.6.1.1 <i>Preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo oceno</i>	20
3.6.1.2 <i>Oblikovanje revizorjeve točkovne ocene rezervacij za dana jamstva</i>	22
3.6.2 <i>Revidiranje rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine</i>	25
3.6.3 <i>Preverjanje razkritij v zvezi z računovodskimi ocenami v letnem poslovnem poročilu</i>	28
3.6.4 <i>Skladnost računovodskih izkazov z evidencami</i>	28
3.6.5 <i>Razprava o bistvenih zadevah s poslovodstvom ali drugimi</i>	29
3.7 REVIZIJSKI SKLEPI	30
3.7.1 <i>Ovrednotenje napačnih navedb</i>	30
3.7.1.1 <i>Na ravni uradnih trditvev</i>	30
3.7.1.2 <i>Na ravni odločitev poslovodstva</i>	32
3.7.1.3 <i>Na ravni ustreznih revizijskih dokazov</i>	32
3.7.2 <i>Obveščanje pristojnih za upravljanje</i>	33
3.7.3 <i>Pisne predstavitve</i>	33
3.7.4 <i>Revizorjevo poročilo</i>	34
SKLEP	34
LITERATURA IN VIRI	36

KAZALO TABEL

Tabela 1: Analitični pregled oblikovanja, porabe in odprave rezervacij za dana jamstva v podjetju ABC.....	19
Tabela 2: Knjiženje rezervacij v podjetju ABC v letu 2021.....	21
Tabela 3: Izračunani % prodanega blaga z jamstvom glede na dano garancijsko dobo.....	24
Tabela 4: Stopnja fluktuacije v aktuarskih izračunih 2020	26
Tabela 5: Podatki za izračun rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine na dan 31. 7. 2021	26

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz izračuna pomembnosti za podjetje ABC v CW	14
Slika 2: Izračun izvedbene pomembnosti za podjetje ABC v CW.....	14
Slika 3: Prikaz revizijskega načrta za postavko rezervacije za podjetje ABC v CW.....	15
Slika 4: Tveganje, da rezervacije za dana jamstva v podjetju ABC niso knjižene na prave konte.	18
Slika 5: Tveganje, da so rezervacije za dana jamstva v podjetju ABC prevrednotene.	18
Slika 6: Tveganje neskladnosti s SRS 10, ker družba nima pripoznanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine.....	19
Slika 7: Preverjanje seznama razkritij skladno s SRS 10 v letnem poročilu podjetja ABC za leto 2021	28
Slika 8: Knjiženje napačne navedbe v zvezi z rezervacijami za dana jamstva za podjetje ABC.....	31
Slika 9: Knjiženje rezervacij za JN in odpravnine na seznam napak.....	31
Slika 10: Seznam nepopravljenih napak v podjetju ABC v letu 2021	33

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Izračun revizorjeve točkovne ocene rezervacij za dana jamstva za podjetje ABC na dan 31. 12. 2021	1
Priloga 2: Izračun revizorjeve točkovne ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine za podjetje ABC na dan 31. 7. 2021	2
Priloga 3: Seznam pogosto uporabljenih kratic.....	3

UVOD

Pri revidiranju se pogosto srečam z računovodskimi ocenami, saj imajo družbe oblikovane vsaj rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi. Pogoste so tudi rezervacije za dana jamstva in rezervacije za tožbe. Rezervacije za reorganizacije, ki se oblikujejo le v primerih, ko družba bistveno spreminja področje poslovanja ali način vodenja poslovanja, so bolj izredne narave.

Cimerman (2020, str. 10 - 13) na podlagi opravljenih nadzorov revizij računovodskih izkazov ugotavlja, da je pomanjkljiva revizijska dokumentacija v zvezi z revidiranjem računovodskih ocen ena izmed najpogostejših kršitev pravil revidiranja. Ugotavlja tudi pomanjkanje presoje ustreznosti uporabljenih predpostavk, ki jih je poslovodstvo uporabilo pri obravnavi računovodskih ocen, pomanjkanje preverjanja bistvenih vhodnih podatkov ter premalo poklicne nezaupljivosti in strokovne presoje revizorjev.

Tudi sama na podlagi svojih delovnih izkušenj ocenjujem, da je revidiranje računovodskih ocen eden izmed zahtevnejših revizijskih postopkov. Prvi dejavnik za to oceno je dejstvo, da se računovodska postavka ne pripozna na podlagi izvirnih knjigovodskih listin, ampak na podlagi bolj ali manj zahtevnih izračunov, ki vsebujejo predpostavke in negotovosti, na katere družba nima vpliva. Drugi dejavnik izvira iz dejstva, da na računovodsko oceno vpliva tudi poslovodstvo, ki lahko deluje pristransko oziroma v skladu z zastavljenimi cilji družbe, in zato predstavlja večje tveganje.

Zaradi vse bolj zahtevnih računovodskih ocen je Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov (v nadaljevanju IFAC) oktobra 2018 prenovila Mednarodni standard revidiranja 540 Revidiranje računovodskih ocen in z njimi povezanih razkritij (v nadaljevanju MSR 540), ki bo tudi predmet preučevanja te naloge.

Namen zaključnega dela je na primeru podjetja ABC prikazati revizijske postopke v zvezi z revidiranjem računovodskih ocen skozi celotno revizijo. Obravnavala bom rezervacije, s poudarkom na rezervacijah za dana jamstva in rezervacijah za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi. Zaključno delo bo prispevalo k boljšemu razumevanju revizijskih postopkov pri revidiranju računovodskih ocen in prikazalo miselni proces revizorja pri odločitvah glede izbire revizijskih postopkov skladno z MSR 540. V praktičnem delu sem naredila izračune revizorjeve točkovne ocene za posamezno vrsto obravnavanih rezervacij, ki lahko tako sodelavcem v reviziji kot tudi računovodskim strokovnjakom in poslovodstvom pomagajo pri njihovem oblikovanju računovodskih ocen.

Temeljna raziskovalna vprašanja so:

- Kdaj in kako družba pripozna rezervacije za dana jamstva in rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi skladno s Slovenskim računovodskim standardom 10 Rezervacije (v nadaljevanju SRS 10)?
- Kateri so ustrezni in zadostni revizijski postopki, kadar revidiramo računovodske ocene?
- Kako se izračuna revizorjeva točkovna ocena za rezervacije za dana jamstva in za rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi?

Cilji zaključnega dela so:

- raziskati, kdaj družba oblikuje in kako pripozna rezervacije za dana jamstva in rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi skladno s SRS 10;
- spoznati zahteve MSR 540 v zvezi z revidiranjem računovodskih ocen;

- na primeru podjetja ABC predstaviti revizijo od začetka do konca s poudarkom na revizijskih postopkih, ki so povezani z revidiranjem računovodskih ocen.

Do ugotovitev in odgovorov na raziskovalna vprašanja sem prišla z induktivnim pristopom in s kvalitativnimi metodami raziskovanja. Na podlagi študije strokovne literature in študije primera sem podala ugotovitve ter prikazala, kako sem v procesu revizije spoznavala podjetje ABC in ocenila pravilnost oblikovanih rezervacij za dana jamstva ter rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine. Ta pristop sem izbrala, ker želim predstaviti celostno razumevanje revidiranja tovrstnih rezervacij.

Raziskovalna metoda zajema sintezo primarnih in sekundarnih virov. Primarne vire predstavljajo interni dokumenti podjetja ABC, ki je predmet proučevanja, ter dokumenti revizorja in sodelavcev v reviziji, ki so nastali v okviru revidiranja podjetja ABC. Med sekundarne vire spadajo zakonodaja, MSR s poudarkom na MSR 540, SRS s poudarkom na SRS 10 ter strokovna literatura s članki iz revij IKS in SIR-IUS. Gradivo sem dobila na spletni strani Slovenskega inštituta za revizijo (v nadaljevanju SIR) in na delovnem mestu, kjer imam dostop do strokovnih člankov.

V prvem poglavju zaključnega dela sem opredelila rezervacije in obstoječe vrste rezervacij ter predstavila obvezna razkritja v zvezi z rezervacijami skladno s SRS 10. Ker študija primera podjetja ABC obravnava le rezervacije za dana jamstva in rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi, sem tudi v teoretičnem delu predstavila le pogoje in način pripoznavanja tovrstnih rezervacij. Navedla sem tudi, katere dokumente mora družba pripraviti kot podlago za oblikovanje rezervacij in dokazila v primeru nadzorov.

V drugem poglavju sem predstavila zahteve MSR 540 v zvezi z revidiranjem računovodskih ocen in z njimi povezanimi standardi. Povzela sem ključne revizijske postopke:

- ocenjevanja tveganja in z njimi povezane dejavnosti;
- prepoznavanja in ocenjevanja pomembno napačnih navedb;
- odzivov na ocenjena tveganja;
- preverjanja razkritij, povezanih z računovodskimi ocenami;
- ocenjevanja znakov morebitne pristranskosti posloводства;
- vrednotenja na podlagi izvedenih revizijskih postopkov;
- v zvezi s pisnimi predstavitevami;
- obveščanja pristojnih za upravljanje, posloводства ali drugih ustreznih strank;
- v zvezi z revizijsko dokumentacijo.

V tretjem poglavju sem predstavila vse revizijske postopke in miselni proces od sprejema posla do izdaje mnenja s poudarkom na rezervacijah za dana jamstva ter na rezervacijah za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi v revidiranem podjetju ABC, ki se ukvarja s trgovinsko dejavnostjo. Opisani so revizijski postopki načrtovanja revizije, poznavanja organizacije in njenega okolja ter ocene tveganja pri računovodskih ocenah in pri revizijskih sklepih. Za boljše razumevanje študije primera sem na začetku pripravila kratek opis revizijske družbe in podjetja ABC.

Bistveni del zaključnega dela je prikaz revizijskih postopkov kot odziv na ocenjena tveganja pomembno napačne navedbe v zvezi z računovodskimi ocenami. Delno sem predstavila preizkušanje, kako je posloводство pripravilo računovodsko oceno, in prikazala oblikovanje revizorjeve točkovne ocene v

primeru rezervacij za dana jamstva in v primeru rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine. V vsebinskem delu zaključnega dela sem predstavila formule za izračun, izračuni pa so sestavni del priloge.

V sklepu sem zbrala glavne ugotovitve, v katerih sem najprej povzela ključna spoznanja iz teoretičnega dela, pri čemer sem se osredotočila na oblikovanje rezervacij za dana jamstva in odpravnine ob upokojitvi skladno s SRS 10. Nato sem navedla ugotovitve bistvenih zahtev standarda MSR 540. V okviru praktičnega dela sem predstavila sklep, kaj je pomembno pri revidiranju računovodskih ocen in katere dejavnike moramo upoštevati pri izbiri revizijskega postopka za potrditev postavke rezervacije. Predstavila sem tudi omejitve zaključnega dela.

1 REZERVACIJE IN SRS 10

Rezervacije se skladno s SRS 10.1. »oblikujejo za sedanje obveznosti, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih zneske za njihovo poravnavo je mogoče zanesljivo oceniti.« Pri vsaki rezervaciji se presoja vsebinsko skladnost z navedeno definicijo, običajno pa mednje spadajo rezervacije za reorganizacijo družbe, za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb, za tožbe, za pokrivanje prihodnjih stroškov razgradnje, za dana jamstva, za jubilejne nagrade in za odpravnine ob upokojitvi. Ker je obdobje porabe rezervacije ob pripoznanju negotovo, se te obravnavajo enotno in se jih ne deli po ročnosti (Prusnik, 2018, str. 80).

V okviru zaključne naloge sem se osredotočila na rezervacije za dana jamstva ter rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi, saj sem v študiji primera podrobneje obravnavala zgolj ti dve rezervaciji. V določenih primerih sem izraz odpravnine ob upokojitvi skrajšala na izraz odpravnine, saj se rezervacije v tem kontekstu oblikujejo samo za to vrsto odpravnin, kljub temu sem v določenih primerih zaradi razumevanja pustila daljši naziv.

1.1 Rezervacije za dana jamstva

Rezervacije za dana jamstva zajemajo tako garancije kot tudi dana jamstva. Pravno gledano je garancija opredeljena z zakonom, ki določa pogoje garancije, medtem ko jamstvo predstavlja dogovor med prodajalcem in kupcem, pri čemer pogoje jamstva določa prodajalec (Kmetič, 2015, str. 1). Z vidika pripoznavanja in ocene vrednosti rezervacij ni vsebinske razlike med garancijo in jamstvom, zato se uporablja le izraz rezervacije za dana jamstva.

Da lahko družba pripozna rezervacije, morajo biti po definiciji izpolnjene tri predpostavke. Prva govori o sedanji obvezi, ki je posledica preteklih dogodkov. To pomeni, da obveznost v tem trenutku že obstaja na podlagi dane pravne obveze, ki izhaja iz pogodbe, iz zakonske podlage ali iz drugih pravnih predpisov (SRS 10.27). Pravna obveza pri rezervacijah za dana jamstva predstavlja poslovni dogodek prodaje blaga kupcu na podlagi sklenjene pogodbe ali izdaje računa skupaj z garancijskim listom, kjer je jasno določen garancijski rok za popravilo blaga. Če podjetje prodaja blago, določeno z 2. členom Pravilnika o blagu, mora izdati garancijo za brezhibno delovanje (Uradni list RS, št. 14/12). V takem primeru je pravna obveza določena že z 21.a členom Zakona o varstvu potrošnikov (v nadaljevanju ZVPot), ki navaja, da je družba dolžna zagotoviti popravilo v zakonsko določenem garancijskem roku tudi takrat, ko družba ne izda garancijskega lista (Uradni list RS, št. 98/04 do 31/18).

Rezervacij za dana jamstva družba ne sme oblikovati, če ne nudi popravil v garancijskem roku, če ta niso predpisana z zakonom ali če ta niso dogovorjena že v okviru posla prodaje blaga, ampak so dogovorjena naknadno. Družba prav tako ne sme oblikovati rezervacij za dana jamstva, če v preteklih letih ni imela stroškov v zvezi s popravili v garancijskih rokih, saj je zelo verjetno, da jih tudi v prihodnje ne bo imela. (Bajuk Mušič, 2019, str. 34)

Druga predpostavka govori o tem, da obdobje poravnave ni določeno, kar pomeni, da se ne ve natančno, kdaj v času garancijskega roka bo prišlo do vnovčenja danega jamstva oziroma. Tega, da obdobje poravnave ni določeno, ne smemo enačiti z dejstvom, da se rezervacije lahko oblikuje le v primeru, ko lahko z verjetnostjo trdimo, da bo prišlo do poravnave obveznosti. SRS 10.31 opredeljuje verjetnost, kot dogodek, ki je bolj verjeten kot ne oziroma obstaja verjetnost, da se bo dogodek zgodil, ki je večje od 50 %.

Medtem ko je obdobje vnovčenja rezervacije negotovo, pa tretja predpostavka pravi, da mora biti ocena zneska, potrebnega za poravnavo, dovolj zanesljiva. Če ne moremo zanesljivo oblikovati ocene rezervacij, potem se rezervacije ne pripoznajo, ampak se v letnem poročilu razkrijejo kot pogojna obveznost, kot to določajo SRS 10.5.

Oceno rezervacij za dana jamstva se običajno oblikuje na podlagi zgodovinskih podatkov o stroških garancijskih popravil za istovrstne ali podobne izdelke. Ocena je odvisna predvsem od kakovosti prodanega blaga in dolžine garancijske dobe. Zato mora biti družba ob vpeljavi novega prodajnega asortimenta, nove blagovne znamke ali širitvi na druge trge pozorna, kako je z drugimi zakonskimi obvezami v zvezi z garancijskim obdobjem. Takrat bodisi upošteva primerljivo skupino blaga bodisi pridobi podatke od konkurenčnih podjetjih. (Bajuk Mušič, 2019, str. 31)

Natančna ocene rezervacije za dana jamstva zahteva zanesljive baze podatkov in možnosti različnih izpisov. To je mogoče le ob predpostavki, da družba knjiži prihodke in porabo rezervacij na način, da jih lahko razvrstimo na skupine. Skupine so določene glede na predvideni delež reklamacij od prodaje in glede na garancijsko obdobje. Ocena stroškov reklamacije zajema predvideno število reklamacij, verjetnost, da bo prišlo do reklamacij in oceno stroškov, ki je povezana s posamezno reklamacijo. Eden izmed načinov ocene stroškov reklamacij temelji na preteklih podatkih. Moramo pa biti previdni pri pomembnih spremembah prodajnih programov ali ključnih dobaviteljev, saj moramo upoštevati morebitne spremembe, ki bi se odrazile v kasnejših reklamacijah, na primer zaradi slabše kakovosti blaga (Hoyle in Skender, 2012).

Za izračun stroškov rezervacij za dana jamstva so predvideni naslednji koraki (*Accounting for Warranty Provision: Journal Entries and Example, b.d*):

- identifikacija blaga oziroma prihodkov, za katere se zagotavlja garancijo;
- ocena stroškov rezervacij glede na pretekle podatke o dejanskih stroških reklamacij v razmerju do prihodkov od prodaje blaga;
- izračun deleža reklamiranega blaga v preteklih obdobjih;
- ugotovljeni delež reklamiranega blaga se pomnoži s prihodki tekočega obdobja;
- preverjanje, ali obstajajo bistvene spremembe pri poslovanju, ki se bodo v prihodnjih obdobjih odražale v porabi reklamacij;
- preverjanje, ali obstajajo pomembne spremembe v uporabljenih stopnjah v izračunu;
- v oceni se upošteva te spremembe in se jih dokumentira.

Če so izpolnjeni vsi pogoji za priznavanje rezervacij za dana jamstva, mora družba sprejeti in zapisati računovodske usmeritve v internih aktih družbe, običajno v računovodskem pravilniku (SRS 10.9). Pri sprejemanju računovodskih usmeritev mora družba opredeliti vse dejavnike, ki vplivajo na oceno rezervacij za dana jamstva. Za zagotavljanje primerljivosti računovodskih izkazov se računovodske usmeritve spreminjajo le, če tako zahtevajo spremenjeni računovodski standardi oziroma če pride do novih okoliščin. Sprememba računovodske usmeritve mora biti skladno z 2. odstavkom 67. členom ZGD-1 utemeljena in se izvede le, če s tem poskrbimo za ustreznejše računovodske izkaze.

Odstopanja od modela za vrednotenje rezervacij za dana jamstva, ki je zapisan v računovodskem pravilniku ali na podlagi drugih sklepov družbe, je treba dokumentirati, saj je sodna praksa pokazala, da obstaja davčno tveganje nepriznavanja stroškov reklamacij za dana jamstva, če ta niso izračunana konsistentno oziroma v skladu s sprejetim modelom (Sodba upravnega sodišča I U 338/2018-12, 2020).

Znesek rezervacij je ob upoštevanju tveganj in negotovosti najboljši mogoči približek izdatkov, ki so potrebni za poravnavo obveznosti. Glede na dolgoročnost postavke rezervacij za dana jamstva in kadar ocenimo, da je vpliv časovne vrednosti denarja pomemben, se mora izdatke diskontirati na sedanjo vrednost (SRS 10.10). Znesek rezervacij za dana jamstva se knjiži na konto 964.

Knjigovodska vrednost rezervacij je enaka njihovi izvorni vrednosti, ki je znižana za porabljene zneske (SRS 10.16). Rezervacije za dana jamstva se čez leto zmanjšujejo na podlagi verodostojnih knjigovodskih listin, kot so prejeti račun zunanje servisne službe, obračun porabe materiala za servisiranje ter strošek dela serviserja.

Rezervacije se skladno s SRS 10.17 ne prevrednotujejo. Družba na koncu obračunskega obdobja skladno s sprejetimi računovodskimi usmeritvami in ponovnim izračunom ocene rezervacij preveri potrebo po njihovem povečanju ali zmanjšanju. Skladno s SRS 10.18 se za novo oblikovane rezervacije za dana jamstva povečajo rezervacije in na kontu 441 pripoznajo stroški rezervacij. Bajuk Mušič (2019, str. 31) navaja: »Če prodajna cena proizvoda zajema tudi popravila v jamstvenem roku, organizacija prihodkov iz prodaje proizvodov ne odlaga, saj ne gre za ločeno izvršilno obvezo, kot jo določa SRS 15 – Prihodki (2019). Organizacija ob prodaji v breme poslovnih odhodkov oblikuje namensko rezervacijo v skladu s SRS 10 – Rezervacije.«

Ko se obdobje, za katerega so bile oblikovane rezervacije za dana jamstva, zaključi, se celoten neuporabljeni del rezervacij prenese med prihodke od odprave rezervacije (predvideni konto 766). Neuporabljeni del rezervacij iz preteklih let ne sme pobotati s stroški na novo oblikovanih rezervacij. (SRS 10.21).

Izpostaviti je treba še primer, ko proizvajalec družbi povrne del stroškov ali celoten strošek, ki nastane ob popravilu blaga. Družba mora upoštevati bruto princip in rezervacije oblikovati v celoti. Ob tem mora v vrednosti pričakovanih povračil s strani proizvajalca oblikovati terjatve za znesek, za katerega in le kadar lahko z gotovostjo trdi, da ga bo od proizvajalca prejela. Oblikovane terjatve do proizvajalca ne smejo presegati zneska oblikovanih rezervacij za dana jamstva (SRS 10.11).

Ko družba prvič oblikuje rezervacije za dana jamstva, s tem spremeni računovodsko usmeritev družbe in v računovodskih izkazih naredi preračun za nazaj. To pomeni, da popravi primerjalno obdobje tako, kot da bi računovodsko usmeritev uporabljala že od vsega začetka. Na drugi strani pa se spremembe

računovodske ocene, ki izhajajo zaradi spremembe uporabljenih predpostavk v izračunu, ne preračunavajo za nazaj, ampak vplivajo samo na rezervacije tekočega leta in na kasnejša obdobja (SRS 2016, str. 21).

1.2 Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine

Skladno s SRS 10.1 morajo družbe pripoznati rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine. V okviru oblikovanja rezervacij se izraz odpravnine nanaša le na odpravnine ob upokojitvi. Dovoljene so izjeme, in sicer za mikro družbe ter za organizacije, ki niso družbe in niso podvržene obvezni reviziji. Druge družbe morajo narediti vsaj oceno teh rezervacij. Če je razlika med ocenjenim zneskom letnih oblikovanih rezervacij in dejanskim zneskom stroškov za jubilejne nagrade in odpravnine nepomembna, jim te ni treba pripoznati.

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine izhajajo iz obstoječih obvez, ki jih da družba zaposlenim s pogodbo o zaposlitvi in skladno z Zakonom o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR). Obveza nastaja v času celotnega obdobja zaposlitve, vendar je znesek izplačila vprašljiv tako zaradi vseh negotovosti in tveganj kot tudi zaradi vpliva časovne vrednosti denarja.

Vrednost rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine predstavlja oceno sedanje vrednosti obstoječih obvez. Ocena zajema negotovosti, kot so smrtnost, fluktuacija zaposlenih, rast plač, inflacija, vrednost izplačil in vpliv časovne vrednosti denarja. Zunanji dejavniki, ki vplivajo na spremembo ocene, so sprememba zakonodaje o višini izplačil jubilejnih nagrad in odpravnin ter pokojninske zakonodaje, ki določa dolžino delovne dobe, ter spremembe predpostavk, uporabljenih v izračunu, kot so rast plač, inflacija in obrestna mera. Notranji dejavniki, ki vplivajo na spremembo ocene, zajemajo stopnjo fluktuacije, interno rast plač in morebitne statusne spremembe družbe, kot so pripojitve, oddelitve in drugo. Ocena rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine temelji na zahtevnih izračunih in jih praviloma izračunavajo aktuarji (Odar, 2014, str. 44).

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine se knjižijo na konto 963. Družba na koncu obračunskega obdobja pridobi aktuarsko poročilo z izračunom ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ter preveri potrebo po njihovem zvišanju ali znižanju.

Sprememba rezervacij za jubilejne nagrade se pripozna v okviru izkaza poslovnega izida, in sicer v primeru stroškov v okviru stroškov plač (konto 479) in v primeru prihodkov v okviru prihodkov od odprave rezervacij (konto 766) (SRS 10.36).

Knjiženje rezervacij za odpravnine je nekoliko drugačno, saj sprememba vpliva tako na izkaz poslovnega izida kot tudi na kapital. Stroški službovanja se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, in sicer v primeru povečanja v okviru stroškov plač (konto 479) in v primeru zmanjšanja v okviru prihodkov od odprave rezervacij (konto 766). Čiste obresti, ki so nastale zaradi spremembe časovne vrednosti denarja, se knjiži na finančne odhodke (konto 743). Aktuarski dobički in izgube z naslova odpravnin ob upokojitvi se pripozna neposredno v kapitalu, v okviru rezerv, ki nastanejo zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti (konto 957) (Bajuk Mušič, 2014, str. 52).

2 REVIDIRANJA RAČUNOVODSKIH OCEN IN Z NJIMI POVEZANIH RAZKRITIJ

Pri revidiranju računovodskih ocen je treba slediti splošnemu cilju revizije — pridobiti sprejemljivo zagotovilo, da računovodski izkazi kot celota ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake. To revizorju omogoča, da izrazi mnenje o tem, ali so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pripravljeni v skladu s primernim okvirom računovodskega poročanja. Poleg tega pa mu omogoča poročanje o računovodskih izkazih in obveščanje v skladu z revizorjevimi ugotovitvami, kot to zahtevajo MSR 200.11.

MSR 540 opredeljuje revizijske postopke v zvezi z revidiranjem računovodskih ocen in z njimi povezanih razkritij. Obravnava navodila in zahteve drugih MSR v povezavi z računovodskimi ocenami ter poda zahteve in navodila za ovrednotenje napačnih ocen in pristranskosti posloводства pri ocenjevanju. MSR 540 se nanaša na vse računovodske ocene, vendar pa se vrsta, čas in obseg revizijskih postopkov spremeni glede na ocenjeno negotovost in tveganje pomembno napačne navedbe.

MSR 540 je bil prenovljen v oktobru 2018 in velja za računovodske izkaze, ki se začnejo 15. decembra 2019 ali kasneje.

2.1 Postopki ocenjevanja tveganja in z njimi povezane dejavnosti

Z namenom, da revizor presodi, ali mora družba v računovodskih izkazih oblikovati računovodsko oceno, kot je rezervacija, se mora skladno s 13. odstavkom MSR 540 seznaniti z organizacijo, njenim okoljem in primernim okvirom računovodskega poročanja ter s sistemom notranjega kontroliranja v organizaciji. To pomeni, da revizor spozna:

- posle organizacije in druge dogodke ali okoliščine;
- zahteve primernega okvira računovodskega poročanja v zvezi z računovodskimi ocenami;
- regulativne dejavnike;
- vrste računovodskih ocen in z njimi povezana razkritja;
- upravljanje in nadzor organizacije nad računovodskim poročanjem v delu, ki se nanaša na računovodske ocene;
- kako posloводство prepozna potrebo in uporabi posebne veščine ali znanja za oblikovanje in izračun računovodskih ocen;
- kako družba prepozna in obravnava tveganja, povezana z računovodskimi ocenami;
- informacijski sistem organizacije, ki se nanaša na računovodske ocene; to zajema informacije o poteku prenosa informacij, o poslovodskem prepoznavanju ustreznih metod, predpostavkah ali virih podatkov in potrebi po njihovih spremembah, o stopnji in razponu ocenjevalne negotovosti ter o obravnavi ocenjevalne negotovosti;
- kontrole poslovodskega postopka priprave računovodskih ocen;
- kako posloводство pregleduje izide predhodnih računovodskih ocen in se odziva na rezultate pregleda.

Revizor nato pregleda izide predhodnih računovodskih ocen ali njihovo naknadno ponovno oceno z namenom, da oceni pomembno napačno navedbo v tekočem obdobju (MSR 540.14). V tem delu revizor določi, ali so potrebne posebne veščine in znanja pri izvajanju revizijskih postopkov v zvezi z računovodskimi ocenami (MSR 540.15).

2.2 Prepoznavanje in ocenjevanje pomembno napačnih navedb

V povezavi z računovodskimi ocenami (skladno z MSR 315) revizor pri prepoznavanju in ocenjevanju pomembno napačnih navedb in z njimi povezanih razkritij na ravni uradnih trditvev, vključno z ocenjevanjem tveganja pri delovanju in tveganja pri kontroliranju, upošteva:

- stopnjo ocenjevalne negotovosti računovodske ocene;
- stopnjo pristranskosti in druge dejavnike tveganja pri delovanju, ki vplivajo na izbiro in uporabo metode, predpostavk in podatkov pri pripravi računovodske ocene ter na izbiro poslovske točkovne ocene in z njo povezanih razkritij za vključitev v računovodske izkaze (MSR 540.16).

Kadar revizor zasledi pomembna tveganja za pomembno napačne navedbe, prepozna kontrole, ki obravnavajo ta tveganja, in ovrednoti, ali so kontrole uspešno zasnovane in ali se dejansko izvajajo (MSR 540.17).

2.3 Odzivi na ocenjena tveganja pomembno napačne navedbe

MSR 540 v odstavkih 18-30 navaja, kako se mora revizor odzvati na ocenjena tveganja pomembno napačne navedbe v zvezi z računovodskimi ocenami.

V skladu z MSR 330 revizorjevi postopki zajemajo:

- preizkušanje uspešnosti delovanja notranjih kontrol, vendar le ob predpostavki, da pričakuje, da kontrole uspešno delujejo ali kadar preizkušanje podatkov ne zagotavlja zadostnih in ustreznih revizijskih dokazov na ravni uradne trditve (MSR 330.8-17);
- preizkušanje podatkov, kar zajema preizkuse podrobnosti (MSR 330.18-23).

Revizor mora ves čas upoštevati nepristranskost in izbrati enega ali več revizijskih postopkov glede na ocenjeno tveganje. Revizijski postopki zajemajo pridobivanje revizijskih dokazov na podlagi dogodkov, ki so se zgodili do datuma revizorjevega poročila, preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno, ali oblikovanje revizorjeve točkovne ocene in razpona ocen. Pri tem lahko dokumentacija za potrditev računovodske ocene zajema tako potrditvene kot izključevalne revizijske dokaze.

2.3.1 Pridobivanje revizijskih dokazov na podlagi dogodkov, ki so se zgodili do datuma revizorjevega poročila

Revizor ovrednoti, ali so dokazi, ki izvirajo iz dogodkov, ki so se zgodili do datuma revizorjevega poročila, zadostni in ustrezni glede na ocenjeno stopnjo tveganja. Dodatno tudi presodi ali so ti dogodki in spremembe okoliščin med dogodkom in datumom merjenja vplivali na ustreznost takih revizijskih dokazov v povezavi s primernim okvirom računovodskega poročanja (MSR 540.21).

2.3.2 Preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno

Skladno z MSR 540.22-27 revizor presodi primernost metode, pomembnih predpostavk in uporabljenih podatkov za pripravo računovodske ocene. Pri tem upošteva primerni okvir računovodskega poročanja ter ob morebitnih spremembah preveri, ali so bile te že uporabljene v predhodnih obdobjih. Revizor

presodi tudi znake morebitne nepristranskosti posloводства pri izbiri metode, pri uporabi pomembnih predpostavk in pri uporabljenih podatkih.

V zvezi z metodo revizor dodatno preveri (MSR 540.23):

- matematično pravilnost ocene ter skladnost izračuna z izbrano metodo;
- ali je računovodska ocena izračunana na podlagi zapletenega modeliranja;
- ali je metoda uporabljena dosledno;
- ali se ohranja neokrnjenost pomembnih predpostavk in podatkov pri uporabljeni metodi.

V primeru spremembe metode za izračun računovodske ocene se dodatno presoja smiselnost in ustreznost spremembe in preveri, ali je prilagoditveni učinek modela v skladu s ciljem merjenja primarnega okvira računovodskega poročanja.

V zvezi s pomembnimi postavkami dodatno preveri (MSR 540.24):

- ali so pomembne predpostavke skladne med seboj in z drugimi pridobljenimi računovodskimi dokazi;
- ali namerava posloводство izvesti določene postopke in ali je za to sposobno.

V zvezi s podatki dodatno preveri (MSR 540.25):

- ali so podatki primerni in zanesljivi;
- ali je posloводство podatke ustrezno razumelo in pojasnilo.

Na koncu revizor preveri poslovodsko izbiro točkovne ocene. Preveri, ali je posloводство v povezavi s primernim okvirom računovodskega poročanja sprejelo ustrezne postopke (MSR 540.26):

- za razumevanje negotovosti;
- za obravnavanje ocenjevalne negotovosti z izbiro ustrezne točkovne ocene in
- za pripravo povezanih razkritij v zvezi z ocenjevalno negotovostjo.

V primeru presoje, da posloводство ni sprejelo ustreznih postopkov iz prejšnjega odstavka, revizor (MSR 540.27):

- zahteva, da posloводство izvede dodatne postopke ali poda dodatna razkritja, povezana z ocenjevalno negotovostjo;
- oblikuje revizorjevo točkovno oceno ali razpon ocen (če oceni, da odziv posloводства ni zadosten);
- ovrednoti, ali obstaja pomembna pomanjkljivost pri notranjem kontroliranju in o tem obvešča v skladu z MSR 265.

2.3.3 Oblikovanje revizorjeve točkovne ocene ali razpona ocen

Revizor lahko skladno z 28. in 29. odstavkom MSR 540 sam oblikuje točkovno oceno ali razpon ocen za ovrednotenje točkovne ocene posloводства in z njo povezanih razkritij. To vključuje postopke, v katerih se vrednoti, ali so uporabljene metode, predpostavke in podatki v skladu z ustreznim okvirom računovodskega poročanja. Revizor lahko uporablja svojo metodo, predpostavke in podatke oziroma se posluži enakega pristopa kot revidirana družba. V obeh primerih mora postopke načrtovati na način, da ti obravnavajo vse zadeve iz odstavkov 23-25 MSR 540.

Pri oblikovanju razpona ocen revizor načrtuje in izvaja revizijske postopke tako, da razpon ocen vključuje samo zneske, ki so podprti z zadostnimi in ustreznimi revizijskimi dokazi, ki jih ovrednoti kot sprejemljive.

2.3.4 Druge presoje, povezane z revizijskimi dokazi

Revizor mora pri pridobivanju revizijskih dokazov v zvezi s pomembno napačno navedbo v povezavi z računovodskimi ocenami izpolniti zahteve iz MSR 500 Revizijski dokazi.

Revizor si lahko pri izpolnjevanju zahtev MSR 540.21-29 pomaga z delom veščaka posloводства, pri čemer mora ovrednotiti ustreznost veščakovega dela kot revizijski dokaz za primerno uradno trditev. Vrednoti usposobljenost, sposobnosti in objektivnost veščaka, revizorjevo poznavanje vrste dela, ki ga opravlja veščak, ter strokovno znanje in izkušnje veščaka (MSR 540.30).

2.4 Razkritja, povezana z računovodskimi ocenami

Revizor pridobi zadostne in ustrezne revizijske dokaze glede ocenjenih tveganj pomembno napačne navedbe na ravni uradnih trditev za razkritja, ki so povezana z računovodskimi ocenami in se razlikujejo od razkritij, povezanih z ocenjevalno negotovostjo (MSR 540.31).

2.5 Znaki morebitne pristranskosti posloводства

Revizor presodi, ali lahko pri pripravi računovodskih ocen prepozna znake morebitne pristranskosti posloводства in ovrednoti posledice za revizijo. Nato oceni, ali je šlo s strani posloводства za napako ali prevaro (MSR 540.32).

2.6 Skupno vrednotenje na podlagi izvedenih revizijskih postopkov

Po vseh potrebnih revizijskih postopkih v skladu z MSR 330 za računovodske ocene revizor skladno z MSR 540.33 ovrednoti, ali:

- ostajajo ocene tveganja pomembno napačne navedbe na ravni uradnih trditev primerne;
- so računovodske ocene skladne s primernim okvirom računovodskega poročanja;
- so bili pridobljeni zadostni in ustrezni revizijski dokazi, pri čemer je zadostnost količinsko merilo, ustreznost pa kakovostno merilo, ki predstavlja primernost in zanesljivost.

Revizor v nadaljevanju ovrednoti tako potrditvene kot protislovne revizijske dokaze. Če ne more pridobiti zadostnih in ustreznih revizijskih dokazov, ovrednoti posledice za revizijo ali revizorjevo mnenje (MSR 540.34).

Skladno s primernim okvirom računovodskega poročanja revizor ugotovi morebitne napačne navedbe računovodskih ocen in z njimi povezanih razkritij v povezavi z MSR 540. Ovrednoti tudi učinek napačnih navedb na računovodske izkaze (MSR 540.35).

Pri okviru poštene predstavitve revizor ovrednoti, ali je posloводство vključilo razkritja, ki so potrebna za doseganje poštene predstavitve računovodskih izkazov kot celote. Pri okviru skladnosti pa ovrednoti, ali gre za razkritja, ki so potrebna zato, da računovodski izkazi niso zavajajoči (MSR 540.36).

2.7 Pisne predstavitve

Revizor mora skladno z MSR 540.37 pridobiti pisne predstavitve od poslovodstva. Kadar je to ustrezno, pa od pristojnih za upravljanje še predstavitve o:

- primernosti metod, pomembnih predpostavkah in podatkih, ki se uporabljajo za pripravo računovodskih ocen in z njimi povezanimi razkritji;
- skladnosti računovodskih ocen s primernim okvirom računovodskega poročanja;
- posebnih računovodskih ocenah.

2.8 Obveščanje pristojnih za upravljanje, poslovodstva ali drugih ustreznih strank

Revizor mora skladno z MSR 540.38 poslovodstvo ali pristojne za upravljanje, v določenih primerih pa tudi regulatorje ali bonitetne nadzornike, obvestiti o bistvenih pomanjkljivostih pri notranjem kontroliranju in o morebitnih zadevah glede računovodskih ocen. To se zgodi v primeru, ko obstaja tveganje, da so pomembno napačne navedbe povezane z ocenjevalno negotovostjo, z učinki zapletenosti, pristranskosti ali z drugimi dejavniki tveganja.

2.9 Dokumentacija

Revizor mora skladno z MSR 540.39 v revizijsko dokumentacijo vključiti ključna spoznanja o organizaciji in njenem okolju. Sem spada tudi notranje kontroliranje, ki je povezano z računovodskimi ocenami. Kadar poslovodstvo ne uvede ustreznih postopkov, mora revizor dokumentirati postopke z ocenjevanjem tveganja pomembno napačne navedbe na ravni uradnih trditev in svoje odzive, da bi razumel in obravnaval ocenjevalno negotovost. Če obstajajo znaki pristranskosti poslovodstva, ki so povezani z računovodskimi ocenami, mora revizor te znake dokumentirati in ovrednotiti posledice za revizijo. Dokumentirati mora tudi vse pomembne presoje, povezane z ugotovitvijo, ali so računovodske ocene in z njimi povezana razkritja sprejemljiva ali so napačno navedena (v povezavi s primernim okvirom računovodskega poročanja).

3 ŠTUDIJA PRIMERA REVIDIRANJA REZERVACIJ V PODJETJU ABC

Študija primera revidiranja računovodske ocene in z njimi povezanih razkritij zajema predstavitev revizijskih postopkov pri revidiranju rezervacij in pregled vpliva oblikovanih rezervacij na celoten potek revizije. Študija izbranega primera zahteva izvedbo naslednjih korakov:

- opis revizijskih dokumentov v revizijskem programu CaseWare (v nadaljevanju CW) in predstavitev izvedenih revizijskih postopkov, ki so pomembni z vidika revidiranja računovodske ocene in z njimi povezanih razkritij;
- prikaz postopka revidiranja rezervacije in izračuna revizorjeve točkovne ocene.

Pri študiji primera sem uporabila primarne vire, ki zajemajo dokumente podjetja ABC in revizijsko dokumentacijo revizijske družbe iz programske opreme CW.

3.1 Predstavitev revizijske družbe

Študija primera zajema revizijsko družbo in revidirano podjetje ABC. Podatki, uporabljeni v študiji primera, odražajo dejanski primer, vendar sem zaradi varovanja zasebnih podatkov zakrila dejanska imena in prilagodila podatke.

Revizijska družba ima šest zaposlenih, od tega dva revizorja, dve osebi z več kot dvema letoma izkušenj in dve osebi z manj kot dvema letoma izkušenj. Oblikovani imajo dve primerljivi revizijski skupini, obe z izkušnjami revidiranja družb, ki delujejo v trgovinski dejavnosti.

Revizijska družba je v 100 % tuji lasti. Matična družba zagotavlja vzdrževanje programske opreme, arhiviranje in varovanje podatkov, posodabljanje programske opreme, pomoč uporabnikom in izobraževanje. Revizijska družba ima zakupljeno licenčno programsko opremo CaseWare za dokumentiranje revizijskih postopkov in ACL program za obdelavo podatkovnih baz, kot so glavna knjiga ter odprte postavke kupcev in dobaviteljev. Obdelava podatkov zajema statistično vzorčenje, izdelavo starostne analize terjatev in obveznosti ter druge analize. Dodatno se za dokumentiranje revizijskih postopkov in izračune uporabljata še orodji MS Office Excel in Word.

3.2 Predstavitev revidirane družbe

Revidirana družba podjetje ABC je distributer računalniške in druge IT opreme na slovenskem trgu. Skladno s 55. členom ZGD-1 spada podjetje med srednje velike družbe po dveh kriterijih, in sicer po vrednosti prihodkov in vrednosti aktive. Ima enostaven poslovni model uvoza in prodaje trgovskega blaga večjim trgovcem. Ključni procesi v podjetju so nabava, skladiščenje in prodaja. Direktor podjetja ABC je tudi 40 % lastnik družbe. Preostali delež je v lasti tuje družbe, ki spremlja poslovanje podjetja z izvajanjem kontrolinga.

Prodajni asortiment obsega področje računalništva, telefonije, avdio-video in avto opreme, za prodane izdelke pa zagotavljajo tudi jamstvo o brezhibnem delovanju izdelka. Obdobje danega jamstva je odvisno od blagovne znamke in vrste izdelka. Podjetje ABC s tega naslova oblikuje rezervacije za dana jamstva, ki bo predmet preučevanja v študijskem primeru.

Na dan 31. 12. 2021 je bilo v podjetju ABC 22 zaposlenih. Podjetje nima pripoznanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ter nima vzpostavljene notranje kontrole, na podlagi katere bi lahko ocenila vrednost teh rezervacij, zato sem v študiji primera ocenila vrednost napake.

3.3 Splošne zahteve MSR

Med splošne zahteve spadajo predvsem zahteve Mednarodnega standarda obvladanja kakovosti (v nadaljevanju MSOK 1) in MSR 220: Obvladovanje kakovosti revizije računovodskih izkazov, ki revizorju nalagajo odgovornost prepoznavanja spornih zadev v zvezi z etičnimi zahtevami in zahtevami neodvisnosti posla in članov delovne skupine za posel, kar dokumentira v CW v okviru dokumenta GA I-405: *Sprejemanje in ohranjanje revizijskega posla*. V primeru revidiranja računovodskih ocen mora biti revizor še posebej pozoren na zahtevo MSR 220.14, kjer oceni, ali bi moral v delovno skupino za posel vključiti tudi veččaka. Ker računovodske ocene vključujejo presoje posloводства, je pri sprejemu posla pomembna presoja o integriteti posloводства in neodvisnosti revizorja.

V primeru podjetja ABC sem ocenila, da ima delovna skupina za posel dovolj izkušenj in znanja za preverjanje matematičnih izračunov pri oblikovanju rezervacij, zato potrebe po vključitvi veččaka ni bilo. V okviru presoje neodvisnosti so vsi člani delovne skupine podpisali izjavo o neodvisnosti. Ocenila sem tudi, da poslovodstvo izraža zadostno stopnjo nepristranskosti, saj isti model za izračun rezervacij za dana jamstva podjetje uporablja že štiri leta in ga ne spreminja za namene doseganja zastavljenih rezultatov. Nepristranskost poslovodstva so dokazali tudi s podajanjem verodostojnih izjav v preteklih letih. Rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ne oblikujejo, vendar ocenjujem, da glede na število zaposlenih napaka ne bo ogrozila ohranjanje posla, saj je poslovodstvo podjetja ABC pripravljeno oblikovati tovrstne rezervacije, če se izkaže, da je postavka pomembna.

3.4 Načrtovanje revizije

3.4.1 Revizijska strategija

V okviru zahtev MSR 300 revizor dokumentira celotno revizijsko strategijo in revizijski načrt, kar CW omogoča v dokumentu GA II-430: *Celostna revizijska strategija*.

V tem delu mora biti revizor pozoren, da za postopek revidiranja računovodske ocene nameni dovolj časa in v delovno skupino vključi bolj izkušene člane. V podjetju ABC sem rezervacije za dana jamstva opredelila kot pomembno postavko. Predvidela sem tudi revizijski postopek preizkušanja, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno. To nalogo sem izvedla s pomočjo člana delovne skupine za posel z večletnimi delovnimi izkušnjami, ki je v preteklih letih že sodeloval pri reviziji podjetja ABC. Član delovne skupine z manj kot dvema letoma delovnih izkušenj je bil vključen le v delu testiranja vhodnih podatkov.

Ker podjetje ABC ne pripoznava rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine, je izkušena članica delovne skupine za posel pripravila točkovno oceno rezervacij za te namene. Na podlagi točkovne ocene in zneska izvedbene pomembnosti sta s pooblaščenim revizorjem določila nadaljnje revizijske postopke.

3.4.2 Izračun pomembnosti

MSR 320.14. zahteva tudi izračun zneska pomembnosti in izvedbene pomembnosti. Določanje pomembnosti je stvar strokovne presoje revizorja glede na okoliščine in oceno tveganja pomembno napačne navedbe. Pri tem si v revizijski družbi pomagamo z navodilom Pomembnost pri načrtovanju in izvajanju revizije, ki ga je izdal SIR, in v določenih primerih z navodili revizorjev skupine. Izbrana revizijska družba dokumentira izračun pomembnosti v dokumentu GA II-420: *Pomembnost*, kot je to prikazano na sliki 1.

Pomembnost sem izračunala kot 1,6 % prihodkov od prodaje. Ocenjujem, da prihodki od prodaje najboljše odražajo poslovanje podjetja ABC, saj je le to usmerjeno k povečevanju tržnega deleža, kar se tudi odraža v rasti prihodkov zadnjih let. Dobiček je zaradi nestanovitnosti manj primerna računovodska postavka. V izračunu uporabljenih 1,6 % sem izbrala v metodološkem gradivu SIR. Podjetje ABC je doseglo 21,5 milijonov prihodkov od prodaje, kar je znotraj razreda prihodkov od prodaje od 12 – 25 milijonov EUR in za kar je prevedena uporaba 1,5 % - 1,7 % pomembnost. Glede na promet prihodkov od prodaje je predvidena uporaba 1,7 %, vendar sem na podlagi strokovne presoje in splošne ocene tveganja pomembno napačnih navedb izbrala 1,6 %, ki zmanjšuje revizijsko tveganje. Na podlagi

vprašalnika za splošno ocenjevanje tveganja podjetja ABC sem ugotovila, da sta ključni tveganji, dejstvo, da je razmejevanje dolžnosti omejeno, saj ima družba le 22 zaposlenih in da lahko posloводство zaobide vzpostavljen sistem notranjih kontrol.

Slika 1: Prikaz izračuna pomembnosti za podjetje ABC v CW

Profit-oriented	Basis for calculation	Current		Benchmark % applied	Possible materiality	Comments
		period	Prior period			
Preliminary	Income before tax	- €	- €	10,00 % (e.g., 5%)		
	Gross revenues	██████ €	- €	2,74 % (e.g., 0,5% to 2%)	309.310 €	Prihodke 1-7 2021 smo aplicirali na letno raven in določili pomembnost 1,6 % na letni ravni. letno določeno pomembnost smo nato aplicirali na obdobje 1-7 2021. $1,6\%/7*12 = 2,74\%$
	Assets	- €	- €	2,00 %		
Final	Income before tax	██████ €	██████ €	- % (e.g., 5%)		
	Gross revenues	██████ €	██████ €	1,60 % (e.g., 0,5% to 2%)	343.543 €	Pomembnost smo izračunali na podlagi prihodkov za leto 2021.
	Assets	██████ €	██████ €	- %		
	Other - describe	- €	- €	- %		
Conclusions		Amount	Comments			
Prior period		305.000 €				
Preliminary		310.000 €	Izračun pomembnosti skladen z navodili SIR. Ker je družba profitno orientirana in prihodki iz leta v leto naraščajo, ocenjujemo, da je postavka prihodkov najprimernejša za določanje pomembnosti v izbrani družbi.			
Final (Provide the reasons for any change)		344.000 €	Izračun skladen z navodili SIR. Pomembnost v zaključni fazi se od pomembnosti iz predrevizije razlikuje za več kot znasa znesek nepomembnosti, zato smo uporabili pomembnost iz druge faze. Pomembnost se razlikuje, ker je bil promet prodaje v družbi v zadnjih dveh mesecih leta nadpovprečen, saj deluje v branži, kjer imajo praznični meseci velik vpliv in tega faktorja v izračunu pomembnosti v prvi fazi nismo upoštevali.			

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Izpis izračuna pomembnosti iz CW za podjetje ABC

V zvezi z rezervacijami je za vrednotenje napake bistven izračun pomembnosti in izvedbene pomembnosti. Pri odločanju, ali bomo izvedli revizijske postopke na postavki rezervacije, moramo poleg izvedbene pomembnosti upoštevati tudi tveganja, da je postavka izračunana napačno in bi v primeru pravilnega izračuna lahko postala pomembna. Poleg tega so računovodske ocene največkrat stvar ocene posloводства, zato je ta postavka pomembna tudi z vidika tveganja poslovodskih prevar.

V primeru revidiranja podjetja ABC je izračunana izvedbena pomembnost znašala 258.000 EUR, kot je prikazano na sliki 2. Celotna vrednost rezervacij je 325.000 EUR, kar pomeni, da je postavka pomembne vrednosti. Izračunana je bila na podlagi kompleksnega modela in predpostavk, danih s strani posloводства. Podjetje ABC ima priznane rezervacije za dana jamstva, ne pa tudi rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine.

Slika 2: Izračun izvedbene pomembnosti za podjetje ABC v CW

	Amount	Comments
Prior period	- €	
Preliminary	232.000 €	Skladno z internimi navodili revizijske družbe in glede na dejstvo, da družbo že poznamo in v preteklih letih ni bilo odkritih bistveno napacnih navedb, smo se odločili, da bo izvedbena pomembnost znašala 75% pomembnosti.
Final	258.000 €	Glej komentar zgoraj.

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Izpis izračuna izvedbene pomembnosti iz CW za podjetje ABC

3.4.3 Revizijski načrt

Revizijski načrt je podrobnejši dokument kot revizijska strategija, ki poleg opisa izvedenih postopkov vsebuje tudi vrsto, čas in obseg načrtovanih revizijskih postopkov ocenjevanja tveganja, kot jih določa

MSR 315. Vsebuje tudi postopke na ravni uradnih trditev, kot jih določa MSR 330, ter opredeljuje druge načrtovane revizijske postopke, ki so potrebni za zagotavljanje skladnosti z MSR 300.

CW omogoča pripravo načrta v okviru dokumenta GA II.FSA: *Postavke računovodskih izkazov*. Dokument je zbir postavk bilance stanja in izkaza poslovnega izida. Vrednosti postavk se izpolnijo avtomatsko na podlagi predhodno uvožene bruto bilance. Za vsako postavko se nato opredeli tveganja na ravni uradnih trditev in določi primerne revizijske postopke, kot je na primeru rezervacij prikazano pod sliko 3.

Za postavko rezervacije v podjetju ABC načrtujem revizijske postopke na treh ravneh. Pri ocenjevanju tveganja sem ocenila, da obstaja srednje tveganje pomembno napačne navedbe na postavki, ker je izračun pripravljen na podlagi kompleksnejšega modela vrednotenja in ga pripravlja poslovodstvo podjetja. Na ravni uradnih trditev sem preverila pravilnost vrednotenja, popolnost in prezentacija. Ker gre za računovodsko oceno sem, skladno z MSR 540, preverila poslovodske točkovne ocene za rezervacije za dana jamstva in izračunala revizorjevo točkovno oceno za rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine.

Slika 3: Prikaz revizijskega načrta za postavko rezervacije za podjetje ABC v CW

Group Number	Accounts/disclosures or other matters considered significant	Financial Statement Balances		Materiality assessment	Relevant Assertions	Inherent Risk	Control Risk	Risk of Material Misstatement	A. Substantive procedu...	B. Substantive procedu...	C. Substantive analyti...	D. Tests of controls L...	Audit Response Fails...	Annotate	WP ref.
		Final Balance													
N-328	Provisions	325.000	☒											N-328.10 N-328.11	N-328.101
				C	Med	Med	☒	☒	☐	☐	☐	☐	Preventi all družba pripoznava vse rezervacije skladno s SRS 10	☐	
				AV	Med	Med	☒	☒	☐	☐	☒	☒	Preventi all so rezervacije za dana jamstva vrednotena v pravi vrednosti	☐	
				PD	Med	Med	☒	☒	☐	☐	☒	☒	Preventi all so rezervacije pravilno knjižene v glavno knjigo in pravilno prikazane v LP.	☐	

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Izpis ocene tveganja iz CW za podjetje ABC

3.5 Poznavanje organizacije, njenega okolja in ocena tveganja

3.5.1 Poznavanje organizacije in njenega okolja

MSR 315.32(b) navaja ključne sestavine pridobljenih spoznanj v zvezi z revidirano družbo in njenim okoljem, ki jih mora revizor pridobiti, da lahko na podlagi podatkov in izjav oceni tveganje in ustrezno načrtuje nadaljnje revizijske postopke. Ključne sestavine zajemajo spoznavanje:

- dejavnosti družbe, regulativnih in drugih zunanjih dejavnikov družbe;
- okvira računovodskega poročanja;
- lastnosti organizacije, kamor sodijo podatki o poslovanju, lastništvu, ustroju upravljanja družbe, podatki o naložbah, strukturi in načinu financiranja družbe;
- izbranih računovodskih usmeritev, dokumentiranje morebitnih sprememb usmeritev in razloge zanje;
- ciljev in strategije organizacije ter z njimi povezanih poslovnih tveganj, katerih posledice so lahko pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih;
- merjenih in ocenjenih denarno izraženih dosežkov družbe;

- delovanja notranjih kontrol družbe, kar vključuje spoznavanje okolja kontroliranja, postopke ocenjevanja tveganj, informacijskega sistema, pomembnega za računovodstvo, kontrolno delovanje, pomembno za revizijo, in spremljanje kontrol.

Za poznavanje organizacije ima CW pripravljen vprašalnik GA I ONEFORM: *Poznavanje organizacije in njenega okolja*. Revizijski postopki vsebujejo poizvedovanje pri poslovodstvu in drugih zaposlenih znotraj podjetja ABC, analitične postopke, opazovanje in pregledovanje dokumentacije. V zvezi z revidiranjem rezervacij v podjetju ABC so v luči MSR 315.32(b) ključna sledeča spoznanja:

- Podjetje ABC je distributer računalniške opreme, telefonije, avdio-video naprav in avto opreme. Za trgovsko blago je skladno z ZVPot obvezno zagotavljati popravila ali zamenjavo blaga v garancijski dobi. Posamezni proizvajalec lahko nudi daljše garancijske dobe od predpisanih, ki jih mora prav tako zagotavljati distributer.
- Računovodski izkazi so pripravljene skladno s SRS 2016, z dopolnitvami 2019, kar pomeni, da mora podjetje ABC oblikovati rezervacije skladno s SRS 10.
- Računovodske usmeritve za pripoznavanje rezervacij za dana jamstva ima podjetje zapisane v sprejetem sklepu poslovodstva in predstavljajo najboljšo oceno izdatkov za poravnavo na dan bilance stanja obstoječe, praviloma dolgoročne obveze. Podjetje ABC v zadnjih štirih letih ni spreminjalo računovodskih usmeritev.
- Podjetje ABC je skladno s SRS 10 zavezano oblikovati rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine. Število zaposlenih na dan 31. 12. 2021 je 22, kar predstavlja rast glede na preteklo obdobje.
- Direktor podjetja ABC je tudi 40 % lastnik podjetja ABC. Glede na dejstvo, da je direktor vpleten v vsakodnevno poslovanje podjetja, obstaja tveganje, da zaobide vzpostavljene notranje kontrole. Na podlagi pregleda mesečnega poročila, ki ga računovodstvo pripravi za tuje lastnike, ocenjujem, da le ti izvajajo učinkovit nadzor nad poslovodstvom. Pregledala sem mesečno poročilo, ki zajema izkaz poslovnega izida, bilanco stanja, stanje na bančnem izpisku in primerjavo realizacije prihodkov od prodaje ter razlike v ceni s planskimi podatki. Podatke o prihodkih od prodaje in stanje na bančnem izpisku sem uskladila s podatki v glavni knjigi in s tem preverila, da družba pošteno pripravlja mesečno poročilo za tuje lastnike družbe.
- Podjetje ABC načrtuje tako širitev prodajnega asortimenta kot tudi širitev na tuje trge. Oba dejavnika sta pomembna z vidika oblikovanja rezervacij za dana jamstva. Pri vključevanju novega asortimenta je pomembno, da bo ta pravilno kategoriziran v bazi prodaje glede na dano garancijo. Pri širitvi na tuje trge pa obstaja dejavnik tveganja poznavanje tuje zakonodaje na področju varstva potrošnikov, ki predpisuje drugačne zakonsko določene garancijske roke.
- Podjetje ABC je v letu 2020 sklenilo pogodbe z novim dobaviteljem prodajnega asortimenta s področja bele tehnike. Novi dobavitelji s kitajskih trgov kupcu ne zagotavljajo garancij, zato za tovrstno blago nimam historičnih podatkov o reklamacijah in posledično ocenjujem, da bo to bistveno vplivalo na oblikovanje rezervacij.
- Na oblikovanje rezervacij za dana jamstva vpliva tudi promet prihodkov. Zato lahko ob upoštevanju drugih vplivov iz gibanja prihodkov od prodaje ocenim, ali se bodo rezervacije konec leta zmanjšale ali povečale.
- Podjetje ABC je zavezano k tedenskemu in kvartalnemu poročanju tujemu lastniku podjetja, ki izvaja delni nadzor nad finančnim poročanjem in sprejetimi sklepi poslovodstva podjetja. Ocenjujemo, da nadzor nad finančnim poslovanjem podjetja s strani drugega lastnika zmanjšuje tveganje prevar poslovodstva in tveganje napak v računovodskih evidencah.

- Poslovodstvo ima vzpostavljene interne tedenske kontrole in stalno spremljanje prodaje, kjer je ključni kazalnik razlika v ceni. Poslovodstvo podpira vzpostavljanje ključnih kontrol za zagotavljanje pravilnosti računovodskega poročanja. Ker ima podjetje ABC le 22 zaposlenih, od tega eno osebo v računovodstvu, je razmejevanje dolžnosti omejeno.

V okviru poznavanja organizacije sem spoznala tudi informacijsko okolje podjetja ABC. Na podlagi poizvedovanja pri IT administratorju sem prišla do sledečih ugotovitev:

- Dostop do računalnika vsakega zaposlenega je varovan s kompleksnejšim geslom, ki ga mora vsak posameznik spreminjati na pol leta. IT administrator zaposlenim dodeli pravice za uporabo programske opreme in dostop do podatkov glede na njihovo delovno mesto.
- Varovanje podatkov imajo urejeno z dvema varnostnima kopijama na datotečnem strežniku, ki je primerno varovan. Uporabljajo anti-virusni program Eset AV in zaščitni zid Cisco Firewall.
- Računovodska ocena se izračunava v pomožnem programu Excel, ki ni varovan z geslom, vendar je dostop do programa omogočen le direktorju in vodji računovodstva. Podlaga za računovodsko oceno je baza podatkov iz glavne knjige, kjer se beležijo izdani računi in poraba rezervacij tekočega leta. Podjetje ABC uporablja licenčno programsko opremo Navision, ki jo redno posodablja in vzdržujejo.

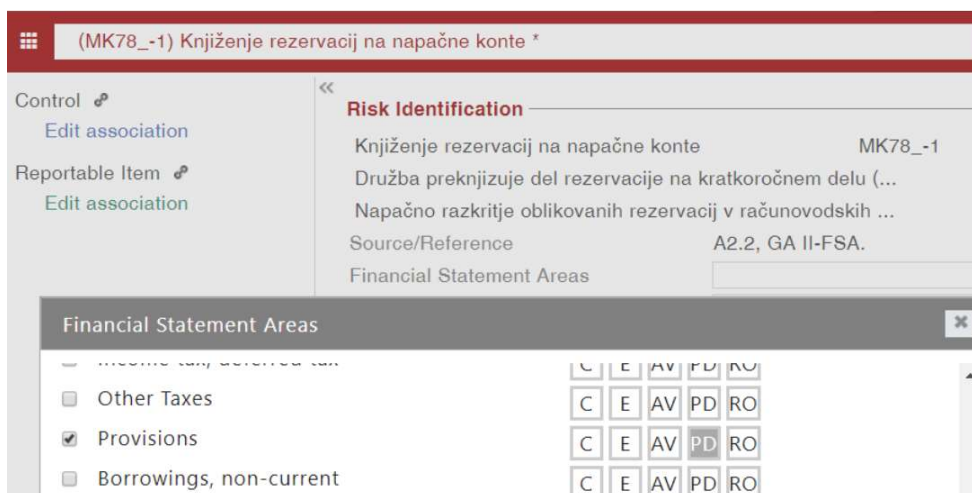
Na podlagi spoznanj, ki sem jih pridobila o informacijskem okolju podjetja v povezavi s pripravo računovodske ocene rezervacij za dana jamstva, ocenjujem, da obstaja tveganje spremenjenih formul v Excelu ali nastanka napak pri vnosu podatkov v Excel. Obstaja tudi tveganje pravilnosti zajemanja podatkov pri izvozu iz baze in tveganje pravilnosti vnosa podatkov o dolžini garancije v bazi podatkov.

3.5.2 Ocena tveganja pomembno napačnih navedb, zlasti tistih, ki so povezane s prevaro

Skladno z MSR 315.13-14 revizor na podlagi poizvedovanja, analitičnih postopkov, opazovanja in pregledovanja oceni tveganje pomembno napačne navedbe (na ravni računovodskih izkazov in na ravni uradnih trditev) ter tveganja, ki so povezana s prevarami. Zahteve glede prepoznavanja in ocenjevanja pomembno napačne navedbe so dodatno opredeljene tudi v MSR 540.16.

V okviru spoznavanja organizacije ima CW pripravljen vprašalnik GA I ONEFORM: *Ocena tveganja pomembno napačne navedbe*. Če pride do identifikacije tveganja, se tega opredeli v pogovornem oknu *Tveganje*. Na podlagi analitičnega pregleda bruto bilance podjetja ABC in poizvedovanja pri vodji računovodstva sem ugotovila, da podjetje rezervacije za dana jamstva deli na kratkoročni in dolgoročni del, zato ocenjujem, da obstaja tveganje na ravni uradnih trditev – klasifikacija in prezentacija. Po moji oceni obstaja tveganje, da postavka rezervacije ni pravilno predstavljena in razkrita v letnem poročilu, kar je prikazano na sliki 4.

Slika 4: Tveganje, da rezervacije za dana jamstva v podjetju ABC niso knjižene na prave konte.

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Izpis ocene tveganja iz CW za podjetje ABC

Drugo pomembno tveganje se nanaša na uradno trditev v zvezi z vrednotenjem. Na podlagi izkušenj iz preteklih let in porabe rezervacij za dana jamstva v zadnjih petih letih ocenjujem, da so oblikovane rezervacije zaradi uporabe neprimerne modela vrednotenja prevelike. Opredelitev tveganja je prikazana na sliki 5.

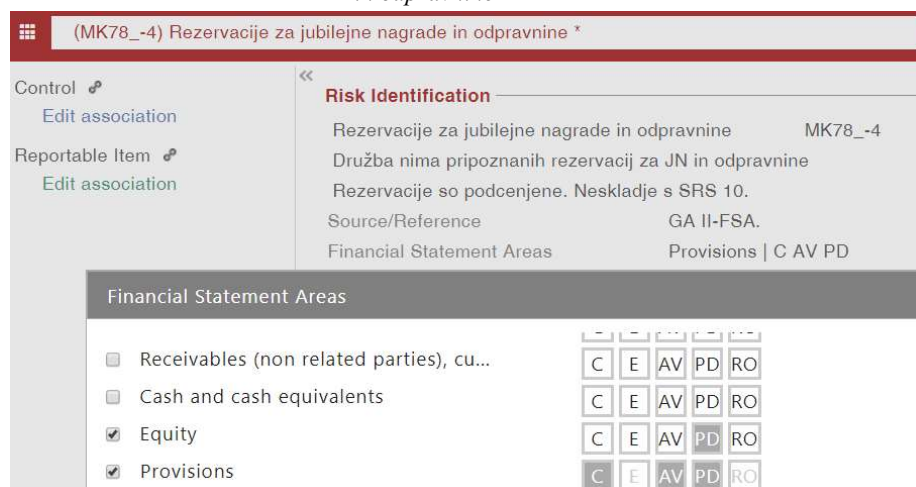
Slika 5: Tveganje, da so rezervacije za dana jamstva v podjetju ABC prevrednotene.

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Izpis ocene tveganja iz CW za podjetje ABC

Tretje pomembno tveganje se nanaša na dejstvo, da podjetje nima pripoznanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine. Na podlagi lastnega izračuna rezervacij za dana jamstva in odpravnine sem ocenila vrednost napake in nato sprejela nadaljnje odzive. Tveganje je prikazano na sliki 6.

Slika 6: Tveganje neskladnosti s SRS 10, ker družba nima pripoznanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Izpis ocene tveganja iz CW za podjetje ABC

Spoznavanje podjetja ABC je potekalo tudi z analitičnimi postopki, ki sem jih izvedla v Excelu. Analizirala sem konte, ki se nanašajo na rezervacije za dana jamstva v obdobju zadnjih štirih let. Analizo podatkov sem izvedla tako, da sem primerjala, kakšen je delež oblikovanja in porabe rezervacij v razmerju do prihodkov od prodaje blaga, kot je to razvidno iz tabele 1. Ključne ugotovitve so pokazale, da znašajo povprečni stroški rezervacij obravnavanega obdobja 194.000 EUR, kar predstavlja 1,08 % prihodkov od prodaje blaga. Medtem pa dejanska povprečna poraba rezervacij znaša 51.000 EUR, kar predstavlja le 0,28 % prihodkov od prodaje blaga. Ugotovila sem tudi, da znaša povprečna vrednost prihodkov od odprave rezervacij 117.000 EUR, kar pomeni, da so prihodki od odprave rezervacij večji kot stroški oblikovanja rezervacij. Posledično ocenjujem, da so oblikovane rezervacije prevrednotene.

Trend visokih prihodkov od odprave rezervacij se je kazal že od leta 2018, ko je podjetje ABC prvič postalo zavezano k reviziji računovodskih izkazov. Takrat je družba pripravila pisne usmeritve za oblikovanje rezervacij za dana jamstva. Ker so bile rezervacije za dana jamstva v letih 2018 – 2020 nepomembna postavka nismo izvajali dodatnih revizijskih postopkov. Zaradi trenda rasti prihodkov od prodaje, ki vplivajo na povečanje rezervacij na dan 31.12.2021 in bi v prihodnjih letih še povečevali prihodke od odprave rezervacij, sem se v l.2021 odločila preveriti postavko in usmeritve za oblikovanje rezervacij za dana jamstva.

Tabela 1: Analitični pregled oblikovanja, porabe in odprave rezervacij za dana jamstva v podjetju ABC

Rezervacije za dana jamstva (v tisoč EUR)/leto	2018	2019	2020	2021	Povprečje 2018-2021
Oblikovanje rezervacij	182	178	209	207	194
Poraba rezervacij	44	42	45	75	51
Odprava rezervacij	101	116	133	118	117
Prihodki od prodaje blaga (zaokroženi podatki)	16.000	16.000	19.000	21.500	18.125
% oblikovanja rezervacij v prihodkih od prodaje blaga	1,13 %	1,11 %	1,10 %	0,96 %	1,08 %
% porabe rezervacije v prihodkih od prodaje blaga	0,27 %	0,26 %	0,24 %	0,35 %	0,28 %

Vir: Interna dokumentacija podjetja ABC, 2021, glavna knjiga 2018-2021

3.6 Revizijski postopki v zvezi z računovodskimi ocenami

Na podlagi ocene tveganja pomembno napačnih navedb v zvezi z rezervacijami sem v podjetju ABC sprejela naslednje odzive:

- Revizijski postopki v zvezi z rezervacijami za dana jamstva zajemajo preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno.
- Revizijski postopki v zvezi z rezervacijami za jubilejne nagrade in odpravnine zajemajo oblikovanje revizorjeve točkovne ocene, na podlagi katere sem ocenila vrednost napake in opredelila nadaljnje revizijske postopke.

3.6.1 Revidiranje rezervacij za dana jamstva

3.6.1.1 Preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo oceno

Preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno, je primeren revizijski postopek, saj oblikovanje rezervacij za dana jamstva temelji na široki množici postavk podobne vrste, ki posamezno niso pomembne. V primeru podjetja ABC baza podatkov za pripravo računovodske ocene zajema prihodke od prodaje trgovskega blaga, za katere je dano jamstvo za določeno obdobje. Primernost revizijskega postopka potrjuje tudi dejstvo, da podjetje zadnja štiri leta uporablja isto metodo za pripravo računovodske ocene in zato obstajajo primerljivi podatki za predhodna obdobja.

Na spletni strani podjetja ABC sem pridobila splošne informacije, kje podjetje opredeljuje dana jamstva in pogoje za njihovo uveljavljanje. Garancijski roki so konkretnije opredeljeni ob prodaji posameznega artikla oziroma skupine artiklov.

Pregledala sem tudi interni pravilnik podjetja ABC, ki opisuje razloge in metodo za izračun rezervacij za dana jamstva. Razlogi za oblikovanje so dane garancijske zaveze kupcem, da lahko uveljavljajo garancijo za popravilo ali menjavo trgovskega blaga v času garancijskega roka:

- Podjetje ABC ima v svojem asortimentu trgovsko blago, za katero proizvajalec ne zagotavlja nobenih garancij, vendar pa samo podjetje ABC svojim kupcem jamstvo nudi, da doseže na trgu konkurenčnost.
- Drugi del asortimenta zajema trgovsko blago, kjer proizvajalci podjetju ABC nudijo garancijo za obdobje 1-5 let, vendar povrnejo le t. i. preostanek vrednosti proizvoda, medtem ko mora podjetje ABC kupcem ponuditi polno garancijo.
- Tretji razlog za oblikovanje garancij je dejstvo, da začne garancijski rok od proizvajalca do podjetja ABC teči pred tem, kot začne teči garancija od podjetja ABC do končnega kupca. Zamik nastane zaradi transporta, skladiščenja in časa do nakupa s strani končnega kupca.

Ocena rezervacij za dana jamstva zajema podatke o:

- prihodkih prodanega blaga, ki nimajo proizvajalčeve garancije;
- prihodkih prodanega blaga, ki so razporejeni v različne skupine glede na obdobje proizvajalčeve garancije;
- stroškov reklamiranega blaga s strani končnega kupca do podjetja ABC;
- povrnjenih stroškov reklamiranega blaga od proizvajalca do podjetja ABC.

Metoda izračuna rezervacij za dana jamstva zajema štiri korake. V prvem koraku letne prihodke od prodaje razdelijo v pet razredov glede na ročnost danih garancij s strani proizvajalca. To so razredi po

6, 12, 24, 36 in 60 mesecev ter skupina brez garancije proizvajalcev, ki pa jo kupcem zagotavlja podjetje ABC. Ločeno se deli domača in tuja prodaja.

V drugem koraku posamezni razred pomnožijo z % reklamiranega blaga, da dobijo pričakovano vrednost reklamiranega blaga v prihodnjih obdobjih. Na podlagi sprejetega sklepa posloводства in izračunov iz leta 2018 so določili 3 % stopnjo reklamiranja blaga brez garancije in 0,08 % stopnjo reklamiranja blaga, za katero pridobijo garancijo proizvajalca.

V tretjem koraku posamezni razred pomnožijo z % stroškov reklamacij, ki jih krije podjetje ABC. To pomeni, da zmanjšajo strošek danih jamstev za vrednost jamstev, ki jim jo povrnejo proizvajalci.

V zadnjem koraku sem preverila način knjiženja rezervacij za dana jamstva v podjetju ABC in to prikazala v tabeli 2. Kratkoročni del izračunanih rezervacij v podjetju knjižijo na pasivne časovne razmejitev. Na drugi strani zmanjšujejo prihodke od prodaje, medtem ko dolgoročni del izračunanih rezervacij knjižijo na rezervacije za dana jamstva in na stroške rezervacij. Na datum bilance stanja pripoznajo tudi odpravo rezervacij za dana jamstva za neporabljeni del zapadlih garancij v okviru drugih poslovnih prihodkov. Del dolgoročnih rezervacij za dana jamstva, ki so bila oblikovana v preteklih letih in zapadejo v naslednjem letu, pa prenesejo na pasivne časovne razmejitev.

Tabela 2: Knjiženje rezervacij v podjetju ABC v letu 2021

Opis knjižbe	Konto	Breme	Dobro
1. Oblikovanje kratkoročnega dela rezervacij za dana jamstva	291		100.000
	-761		-100.000
2. Oblikovanje dolgoročnega dela rezervacij za dana jamstva	968		103.000
	441	103.000	
3. Odprava rezervacij za dana jamstva	291	105.000	
	769		105.000
4. Prenos dolgoročnega dela rezervacij na pasivne časovne razmejitev	968	102.000	
	291		102.000

Vir: Interna dokumentacija podjetja ABC, 2021, glavna knjiga 2021

Na podlagi pregleda izračuna, ki ga je pripravilo posloводство podjetja ABC, na podlagi metodologije in sprejetih pravilnikov sem prišla do naslednjih ugotovitev:

- izračun v Excelu je brez zaščite formul;
- zaradi vpliva človeškega faktorja obstaja možnost napake pri izvozu iz baze podatkov o prometu prodaje trgovskega blaga;
- uporabljeni % iz leta 2018 so glede na spremembo asortimenta neprimerni;
- zmanjšanje stroškov rezervacij za %, ki ga povrne proizvajalec, kot je to opisano v tretjem koraku, ni v skladu s SRS 10.11.;
- obstaja nepravilnost knjiženja rezervacij na kratkoročni in dolgoročni del, saj so rezervacije vedno le dolgoročne;
- obstaja nepravilnost uporabe konta iz naslova prihodkov od odprave rezervacije, praviloma bi morali knjižiti na konto 766;
- odlaganje prihodkov od prodaje za potrebe oblikovanja rezervacij za dana jamstva je nepravilno.

Nadaljnji revizijski postopki v okviru preizkušanja pripravljene ocene s strani posloводства so:

- usklajevanje baze podatkov iz prodaje s knjiženimi prihodki;

- preverjanje pravilnosti zajemanja podatkov iz baze prodaje glede na dobo dane garancije;
- preverjanje notranjih kontrol v zvezi z določanjem garancijske dobe za posamezno vrsto blaga;
- preverjanje pravilnosti uporabljenih % reklamiranega blaga glede na garancijsko dobo;
- preverjanje pravilnosti uporabljenih % stroškov reklamacij, ki jih povrnejo proizvajalci;
- preverjanje pravilnosti zajemanja stroškov reklamacij;
- preverjanje konsistence uporabe pravilnika;
- preverjanje skladnosti izračuna s sprejetim pravilnikom;
- preverjanje pravilnosti formul v Excelovi tabeli.

Na podlagi analitičnih postopkov in ugotovitev iz opisane metode oblikovanja rezervacij za dana jamstva sem prišla do sklepa, da ne bom izvedla nadaljnjih postopkov preizkušanja, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno, ampak bom pripravila revizorjevo točkovno oceno. Prvi razlog za spremembo revizijskega načrta je ta, da obstaja preveč negotovosti v zvezi z obstoječim modelom vrednotenja. Drugi razlog za mojo odločitev predstavlja dejstvo, da bi bilo preverjanje podatkov in uporabljenih predpostavk obstoječega modela bolj zamudno, kot da oblikujem revizorjevo točkovno oceno rezervacij za dana jamstva. Tretji razlog pa je moja ocena analitičnih postopkov, iz katerih razberem, da so rezervacije prevrednotene, zaradi česar potrebujem oceno napake. V tem primeru pa je revizijski postopek izračunavanja revizorjeve točkovne ocene bolj primeren postopek.

3.6.1.2 Oblikovanje revizorjeve točkovne ocene rezervacij za dana jamstva

Za točkovno oceno sem pripravila enostaven model za oceno rezervacij za dana jamstva, ki temelji na historigičnih podatkih. Uporabila sem podatke iz bruto bilance, in sicer prihodke od prodaje blaga in porabo rezervacij v obdobju 2017-2021. Točkovna ocena za izračun rezervacij za dana jamstva zajema tri korake in dodatne prilagoditve.

V prvem koraku sem izračunala delež porabe rezervacij za dana jamstva v tekočem letu glede na povprečja prihodkov od prodaje v obdobju zadnjih treh let pred tekočim letom (1). Povprečje prihodkov sem vzela zato, ker se rezervacije v tekočem letu porabljajo za blago, ki so ga prodali v predhodnih petih letih. V izračun povprečja sem vzela obdobje treh let, ker sem na podlagi poslovodske ocene ugotovila, da se 95 % rezervacij porabi v prvih treh letih od oblikovanja. S tem izračunom sem dobila delež porabe rezervacij glede na prihodke od prodaje blaga.

$$\text{Delež porabe rezervacij v prihodkih} \xrightarrow{n} = \frac{\text{porabe rezervacij} \xrightarrow{n}}{\sum_{n-1}^{n-3} \text{prihodki} / 3} * 100 \quad (1)$$

$$\text{Izračun deleža} \xrightarrow{2021} = \frac{75 \xrightarrow{2021}}{\sum_{n=2020}^{n=2021} (16.000 + 16.000 + 19.500) / 3} * 100 = 0,44 \%$$

V drugem koraku sem predpostavljala, da rast prihodkov vpliva na rast porabe rezervacij v prihodnjih letih, zato sem pri izračunu upoštevala tudi povprečno rast prihodkov od prodaje blaga v tekočem letu glede na predhodno leto (2).

$$\text{Rast prihodkov od prodaje blaga} \xrightarrow{2021} = \frac{\text{prihodki od prodaje blaga} \xrightarrow{2021}}{\text{prihodki od prodaje blaga} \xrightarrow{2020}} * 100 \quad (2)$$

$$\text{Rast prihodkov od prodaje blaga} \xrightarrow{2021} = \frac{21.500 \xrightarrow{2021}}{19.500 \xrightarrow{2020}} * 100 = 110,00 \%$$

V tretjem koraku sem predpostavljala, da rast porabe rezervacij glede na predhodno obdobje vpliva tudi na prihodnjo porabo rezervacij, zato sem izračunala porabo rezervacij (konto 703) v letu 2021 glede na porabo v predhodnem letu (3).

$$\text{Rast porabo rezervacij} \xrightarrow{2021} = \frac{\text{poraba rezervacij} \xrightarrow{2021}}{\text{poraba rezervacij} \xrightarrow{2020}} * 100 \quad (3)$$

$$\text{Rast porabe rezervacij} \xrightarrow{2021} = \frac{75 \xrightarrow{2021}}{45 \xrightarrow{2020}} * 100 = 166,67\%$$

Ko sem preverjala dejansko porabo in izračune na podlagi modela, sem ugotovila, da so potrebne določene prilagoditve.

Prvo prilagoditev sem naredila v letu 2018 — prilagodila sem rast porabe rezervacij, saj je izračun kazal na 733 % rast, kar ni predstavljalo realne ocene za naprej. Taka rast je nastala, ker so bili izkazi v letu 2017 še nerevidirani, zaradi česar obstaja možnost, da so določene stroške v zvezi s popravili knjižili na stroške reklamacij in ne na porabo rezervacij. Rast za leto 2017/2018 sem ocenila na 150 %, kar se je v modelu izkazala kot prava ocena.

Drugo prilagoditev modela sem naredila v letu 2020, in sicer z vključitvijo poslovske ocene o dodatnem oblikovanju rezervacij za 30 %. Povečanje porabe rezervacij v prihodnih obdobjih sem predvidela, ker so v prodajni asortiment vključili blago dobaviteljev s Kitajske. Ti ne nudijo garancije za proizvode, poleg tega pa je tovrstno blago slabše kakovosti, zaradi česar obstaja večja verjetnost, da bo v garancijskem obdobju prišlo do reklamacij. Uporabljena 30 % rast je poslovska ocena, ki se je v modelu izkazala kot pravilna. V letu 2021 prilagoditve niso več potrebne, ker se je ta vpliv že odrazil v rasti porabe rezervacij, ki je v omenjenem letu znašala 167 %. V prihodnje bi tovrstne prilagoditve vključila v model, kadar ima podjetje novega dobavitelja, s katerim opravi pomemben promet, in ugotovi, da reklamacijski zahtevki za izdelke tega dobavitelja bistveno odstopajo od povprečja.

Stroške rezervacij v tekočem letu sem izračunala tako, da sem prihodke od prodaje tekočega leta pomnožila z deležem porabe rezervacij glede na prihodke od prodaje blaga. Oceno sem povečala z rastjo prihodkov in rastjo porabe rezervacij ter jo po potrebi prilagodila s predvideno rastjo porabe rezervacij zaradi vpeljave novega asortimenta, kjer je pričakovana poraba drugačna od povprečne (4).

$$\text{Stroški rezervacij} \xrightarrow{2021} = \text{prihodki od prodaje blaga} * \text{delež porabe rezervacij v prihodkih} * \text{rast prihodkov} * \text{rast porabe rezervacij} * \text{prilagoditve (po potrebi)} \quad (4)$$

$$\text{Stroški rezervacij}_{2021} \rightarrow = 21.500 \text{ TEUR} * 0,44 \% * 110 \% * 167\% * 100\% = 173 \text{ TEUR}$$

Izračunani stroški rezervacij za dana jamstva v vrednosti 173.00 EUR za leto 2021 se bodo porabljali v obdobju 2022-2026 glede na strukturo porabe rezervacij. Struktura porabe je prikazana v tabeli 3 in je nastala na podlagi ocene posloводства. Predlagala sem ureditev baze podatkov, tako da bi bilo mogoče pridobiti podatke o tem, koliko prometa prihodkov odpade na določeno garancijsko dobo. Ker struktura porabe ne vpliva na vrednost oblikovanih rezervacij v posameznem letu, ocenjujemo, da je poslovodska ocena za naš izračun sprejemljiva.

Tabela 3: Izračunani % prodanega blaga z jamstvom glede na dano garancijsko dobo

Garancijska doba	% prodanega blaga glede na dano garancijsko dobo
12 MESECEV	45%
24 MESECEV	25%
36 MESECEV	25%
48 MESECEV	3%
60 MESECEV	2%

Vir: Interna dokumentacija podjetja ABC, 2018, Smernice za oblikovanje rezervacij za dane garancije

Izid računovodske ocene rezervacij za dana jamstva na 31. 12. 2021 je seštevek izračunanih rezervacij za leto 2021 v vrednosti 173.000 EUR in izračunanih rezervacij v letih 2017-2020 v vrednosti 69.000 EUR, ki bodo zapadle v obdobju 2022-2025 in skupaj znašajo 241.000 EUR. Izid revizorjeve točkovne ocene je prikazan v prilogi 1.

Revizorjev model za izračun rezervacij za dana jamstva sem preverila na podlagi konkretnih podatkov. Primerjala sem podatke o predvideni porabi rezervacij za dana jamstva v letih 2019, 2020 in 2021, ki so bila izračunana z revizorjevim modelom, in jih primerjala z dejanskimi porabami. Razlika med predvidenim in dejanskim zneskom je bila v vseh treh letih pod dopustno napačno navedbo, zato ocenjujem, da je revizorjev model primeren.

Izpostaviti želim še omejitve modela, ki so bistveno vplivale na izračun stroškov rezervacij. Ena izmed omejitev je vključevanje opisanih prilagoditev modela, ki temeljijo na poslovodskih ocenah in ne na historičnih podatkih. Za primere davčno-inšpekcijskega nadzora mora biti podjetje ABC ob uporabi tega modela pozorno na to, da so kakršne koli prilagoditve primerno dokumentirane, da so smiselne in podprte z izračuni, ter da so spremembe dovoljene skladno z zapisanim modelom za izračun v računovodskem pravilniku.

Dodatna omejitev modela predstavlja dejstvo, da mi podjetje ABC ni omogočilo izpisov, kjer bi prihodke in porabo rezervacij lahko razdelila po produktnih skupinah glede na kakovost in pričakovane stroške popravil ter glede na dobo garancije. Na podlagi teh podatkov bi lahko oblikovala natančnejši model, ki bi bil strokovno bolj podprt.

Tretja omejitev predstavlja dejstvo, da v izračunu nisem upoštevala vpliva časovne vrednosti denarja. Ker se 70 % oblikovanih rezervacij koristi v prvih dveh letih, ko je vpliv časovne vrednosti denarja manjši, ocenjujem, da ta omejitev ni bistvena in ne bi pomembno spremenila vrednosti rezervacij v posameznem obdobju.

Revizorjeva točkovna ocena rezervacij za dana jamstva na 31. 12. 2021 znaša 241.000 EUR. Primerjala sem jo s točkovno oceno posloводства oziroma s knjiženim stanjem 325.000 EUR. Ocenjujem, da so izračunane rezervacije za dana jamstva previsoke za 84.000 EUR. Izračun dodatno pokaže, da stroški reklamacij v letu 2021 znašajo 173.000 EUR, medtem ko je knjiženi znesek 203.000 EUR. To pomeni, da so stroški previsoki za 30.000 EUR.

3.6.2 Revidiranje rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine

Ker podjetje ABC nima pripoznanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine skladno s SRS 10, je najprimernejši in tudi edini možni revizijski postopek oblikovanje revizorjeve točkovne ocene ali razpona ocen, ki je izračunana v prilogi 2. Na podlagi izkušenj iz drugih družb s primerljivim številom zaposlenih sem ocenila, da bo napaka pod zneskom izvedbene pomembnosti, zato sem se odločila, da izvedem le točkovno oceno in bo ta zadosten in primeren revizijski dokaz za oceno vrednosti napake.

Revizijska družba je razvila lasten pripomoček za izračun ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine v Excelu. Pripomoček je zasnovan tako, da predvideva izplačila jubilejnih nagrad in odpravnin zaposlenim glede na preostanek njihove delovne dobe. Pri izračunu odpravnine je upoštevana rast plač, predvideni zneski izplačil pa se diskontirajo glede na stopnjo inflacije in stopnjo fluktuacije.

Glavne omejitve izračuna revizorjeve točkovne ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine so neupoštevanje stopnje umrljivosti, rasti plač z naslova internega napredovanja ter rasti izplačil jubilejnih nagrad in odpravnin. Omejitev v izračunu predstavlja tudi dejstvo, da je uporabljena stopnja fluktuacije, ki sem jo pridobila iz aktuarskih poročil drugih družb za leto 2020, ki pa ni nujno primerljiva s stopnjo fluktuacije v podjetju ABC. Kljub omejitvam ocenjujem, da je interni pripomoček primeren za izračun revizorjeve točkovne ocene rezervacij, saj sem pripomoček testirala na primeru drugega podjetja ter izračunala le 4 % odstopanje med revizorjevo točkovno oceno ter točkovno oceno, ki jo je izračunal pooblaščen aktuar.

Za potrebe oblikovanja revizorjeve točkovne ocene v podjetju ABC sem iz kadrovske evidenc pridobila bazo podatkov o zaposlenih, ki zajemajo naslednje podatke o posameznem zaposlenem: ime in priimek, datum zaposlitve v podjetju ABC, skupno delovno dobo in bruto plačo za junij 2021 in julij 2021. Pravilnost baze podatkov sem potrdila tako, da sem preverila število zaposlenih v bazi in število zaposlenih, ki so bili poročani na REK-1 obrazcu za julij 2021. Dodatno sem za tri zaposlene preverila plačilno listo in pogodbo ter s tem potrdila pravilnost navedene bruto plače v bazi podatkov.

Opravila sem razgovor z vodjo računovodstva in pridobila podatke o preteklih izplačilih jubilejnih nagrad, ki dokazujejo, da podjetje izplačuje jubilejne nagrade v vrednostih, ki so določene v 9. točki Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja. Na datum izračuna v septembru 2021 so bili določeni naslednji zneski jubilejnih nagrad:

- za 10 let 460 EUR;
- za 20 let 689 EUR;
- za 30 let 919 EUR;
- za 40 let 919 EUR.

Podjetje ABC do datuma izračuna ni imelo primera izplačane odpravnine ob upokojitvi, zato sem v izračunu upoštevala najmanjše izplačilo odpravnine ob upokojitvi skladno s 1. odstavkom 132. členom ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/12 do 202/21-odl. US), ki navaja: »Če s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti ni določeno drugače, je delodajalec delavcu, ki je bil pri delodajalcu zaposlen najmanj pet let in se upokoji, ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi dolžan izplačati odpravnino v višini dveh povprečnih mesečnih plač v Republiki Sloveniji za pretekle tri mesece oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to za delavca ugodneje.«

Podatke o 1,75 % rasti plač in 2 % inflacijski stopnji sem pridobila iz Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2021 (UMAR, str. 33 in str. 34).

Podatke o stopnji fluktuacije, ki je izračunana v tabeli 4, sem pridobila iz aktuarskih izračunov drugih družb, ki sem jih revidirala v letu 2020. Za izračun ocene v podjetju ABC sem vzela povprečno stopnjo fluktuacije, ki znaša 4 %.

Tabela 4: Stopnja fluktuacije v aktuarskih izračunih 2020

Družba	fluktuacija
Družba 1	5,0%
Družba 2	3,5%
Družba 3	6,0%
Družba 4	2,7%
Družba 5	3,0%
Povprečje 1-5	4,03%

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2020, Aktuarski izračuni različnih družb za leto 2020

V Excelov pripomoček sem vnesla vse pridobljene parametre in tako dobila revizorjevo točkovno oceno rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine. Izračun revizorjeve točkovne ocene je prikazan v prilogi 2, vendar je zaradi varstva osebnih podatkov prilagojen. V tabeli 5 sem prikazala podroben izračun rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine za zaposlenega pod zaporedno št. 5 v prilogi 2.

Tabela 5: Podatki za izračun rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine na dan 31. 7. 2021

Zaposleni pod zaporedno št. 3 v prilogi 2:	
Povprečna bruto plača	2.425
Datum vstopa	5. 10. 2002
Skupno število let delovne dobe	24
Preostanek delovne dobe	16
Diskontni faktor (2 % inflacije + 4% fluktuacije)	6%
Stopnja rasti plač	1,75%

Vir: Interna dokumentacija podjetja ABC, 2021, Izpis delovne dobe in bruto plače zaposlenih iz kadrovske evidence

Zaposlenemu pripadata jubilejni nagradi za 30 let dopolnjene delovne dobe, ki znaša 919 EUR, in za 40 let delovne dobe, ki znaša 919 EUR. Sedanja vrednost jubilejnih nagrad (5) znaša 648 EUR za 30 let in 362 EUR za 40 let dopolnjene delovne dobe.

$$\text{Sedanja vrednost rezervacije za JN} = \frac{\text{vrednost JN}}{1 + \text{diskonti faktor}^{\text{št.let diskontiranja}}}$$

(5)

$$\text{Sedanja vrednost rezervacije za JN za 30 let} = \frac{919}{1 + 0,06^6} = 648 \text{ EUR}$$

$$\text{Sedanja vrednost rezervacije za JN za 40 let} = \frac{919}{1 + 0,06^{16}} = 362 \text{ EUR}$$

Zaposlenemu pripada tudi odpravnina, saj je v podjetju ABC zaposlen že več kot pet let. Skladno s 132. členom ZDR-1 sem preverila, kateri od dveh izračunov odpravnine je za zaposlenega ugodnejši. V obeh primerih sem upoštevala 1,75 % letno rast plač. Obakrat se praviloma kot bruto plačo vzame povprečje zadnjih treh mesecev. V primeru izračuna odpravnine 1 (6) sem pravilno pridobila podatke za povprečno bruto plačo v tromesečju maj 2021-julij 2021, ki je znašala 1.967 EUR (SURs, sept.2021). V primeru izračuna odpravnine 2 (7) pa sem vzela bruto plačo zaposlenega za junij in julij 2021.

$$\text{Odpravnina 1} = 2 * \text{povprečna bruto plača v RS} * (1 + \text{stopnja rasti plač})^{\text{št.let diskontiranja}} \quad (6)$$

$$\text{Odpravnina 1} = 2 * 1.967 * (1 + 0,0175)^{16} = 5.192 \text{ EUR}$$

$$\text{Odpravnina 2} = 2 * \text{bruto plača zaposlenega} * (1 + \text{stopnja rasti plač})^{\text{št.let diskontiranja}} \quad (7)$$

$$\text{Odpravnina 2} = 2 * 2.425 * (1 + 0,0175)^{16} = 6.402 \text{ EUR}$$

Z izračunom sem ugotovila, da je za zaposlenega ugodneje, če se mu izplača odpravnina 2, ki je izračunana iz dveh povprečnih bruto plač zaposlenega in znaša 6.402 EUR. Izračunano vrednost odpravnine (8) sem diskontirala na sedanjo vrednost, ki znaša 2.520 EUR.

$$\text{Sedanja vrednost odpravnine ob upokojitvi} = \frac{\text{vrednost odpravnine ob upokojitvi}}{1 + \text{diskonti faktor}}^{\text{št.let diskontiranja}} \quad (8)$$

$$\text{Sedanja vrednost odpravnine ob upokojitvi} = \frac{6.402}{1 + 0,06^{16}} = 2.520 \text{ EUR}$$

Za zaposlenega pod zaporedno številko 3 v prilogi 2 znaša sedanja vrednost rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine 3.530 EUR. Znesek zajema 648 EUR jubilejne nagrade za 30 let delovne dobe, 362 EUR za 40 let delovne dobe ter 2.520 EUR za odpravnino ob upokojitvi.

Isti postopek sem uporabila za preostale zaposlene v podjetju ABC in izračunala, da revizorjeva točkovna ocena sedanje vrednosti jubilejnih nagrad in odpravnin na dan 31. 7. 2021 znaša 44.306 EUR, kot je prikazano v prilogi 2. Na podlagi točkovne ocene sem izvedla nadaljnje revizijske postopke.

Točkovno oceno rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine sem izvedla v prvi fazi revizije, in sicer na bazi podatkov na dan 31. 7. 2021, ko je imelo podjetje ABC 22 zaposlenih. Ker je bilo 31. 12. 2021 enako število zaposlenih, sem ocenila, da ni potrebe po ponovnem izračunu revizorjeve točkovne ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine na presečni datum 31. 12. 2021, saj ocena v zaključni fazi ne bi bistveno odstopala od ocene, izračunane v prvi fazi revizije. Točkovna ocena rezervacije za dana jamstva na 31. 7. 2021 iz prve faze tako ostaja ključna pri odločitvah v zvezi z nadaljnjimi revizijskimi postopki in pri sprejemanju revizijskih sklepov.

3.6.3 Preverjanje razkritij v zvezi z računovodskimi ocenami v letnem poslovnem poročilu

Revizijska družba ima svoj seznam razkritij skladno s SRS in ZGD-1. Družbe, ki so zavezane k reviziji, morajo za vse pomembne zadeve upoštevati razkritja skladno s SRS 10.23 do SRS 10.26. V letnem poročilu podjetje za vsako vrsto rezervacij posebej razkrije:

- razloge in pogoje za njihovo oblikovanje;
- metode in pomembne predpostavke, uporabljene pri ocenjevanju njihove utemeljene vrednosti;
- način obravnavanja pri tem nastalih razlik;
- razliko med načrtovanim oblikovanjem in črpanjem rezervacij ter njenim uresničenim oblikovanjem in črpanjem v posameznem letu;
- informacije o izpostavljenosti različnim vrstam tveganja in način varovanja pred njimi.

Kot je razvidno iz slike 7, je podjetje ABC v letnem poročilu zadostilo zahtevanim razkritjem o rezervacijah skladno s SRS 10. Ni pa zadostilo razkritjem pomembnih predpostavk, uporabljenih v modelu, in informacij o izpostavljenosti različnim vrstam tveganj ter načinu varovanja pred njimi. Glede na vrednost rezervacij za dana jamstva ocenjujem, da razkritje ne bi bistveno vplivalo na razumevanje bralcev letnega poročila, vendar nadalje predlagam najmanj razkritje pomembnih predpostavk, uporabljenih v modelu. Skladno z zahtevami SRS 21.16. je podjetje ABC razkrilo prihodke iz odprave rezervacij in skladno z 69. ZGD-1 računovodske usmeritve v zvezi z rezervacijami in pojasnilo zneske oblikovanih rezervacij. Ker podjetje ABC rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ne pripoznava, tudi v letnem poročilu ne razkriva informacij v zvezi z njimi.

Slika 7: Preverjanje seznama razkritij skladno s SRS 10 v letnem poročilu podjetja ABC za leto 2021

10 Rezervacije (SRS 10.24 - 10.26)		da	ne	N/m	N/a
10.1	Za vsako vrsto rezervacij je treba posebej razkriti:				
	a) razloge in pogoje za njihovo oblikovanje	da			
	b) metode in pomembne predpostavke, uporabljene pri ocenjevanju njihove utemeljene vrednosti	delno			
	c) način obravnavanja pri tem nastalih razlik.	da			
10.2	Pri vsaki vrsti rezervacij se razkrije razlika med njenim načrtovanim oblikovanjem in črpanjem ter njenim uresničenim oblikovanjem in črpanjem v posameznem poslovnem letu.	da			
10.3	Pri vsaki vrsti rezervacij se razkrivajo informacije o izpostavljenosti različnim vrstam tveganja in način varovanja pred njimi.		ne		

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Preverjali seznam revizijske družbe za podjetje ABC

Na podlagi preverjenega seznama obveznih razkritij za letno poročilo v letu 2021 ocenjujem, da podjetje ABC le delno izpolnjuje uradne trditve na ravni razkritij v zvezi z rezervacijami. Morali bi namreč predstaviti vsaj ocenjevalno negotovost, ki izvira iz uporabljenega modela za vrednotenje rezervacij, in ključne predpostavke, uporabljene v modelu. Dodatno predlagam, da podjetje ABC v letnem poročilu razkrije, da rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ne pripoznava, ker je to pod zneskom njihove pomembnosti.

3.6.4 Skladnost računovodskih izkazov z evidencami

V okviru preverjanja skladnosti evidenc podjetja ABC z računovodskimi izkazi sem preverila, ali je računovodska postavka rezervacije v bilanci stanja skladna s točkovno oceno posloводства. Ugotovila sem, da rezervacije za dana jamstva ne izpolnjujejo dveh uradnih trditev na ravni računovodskih izkazov, in sicer vrednotenja in klasifikacije.

Neizpolnjevanje uradne trditve o vrednotenju pomeni, da je vrednost pripoznanih rezervacij za dana jamstva nepravilna, kar sem potrdila z revizorjevo točkovno oceno rezervacij za dana jamstva, ki je pokazala, da so te na dan 31. 12. 2021 prevrednotene za 84.000 EUR.

Neizpolnjevanje uradne trditve o klasifikaciji pomeni, da so rezervacije za dana jamstva napačno prikazane v bilanci stanja, kar sem potrdila s primerjavo evidenc in knjižb v bruto bilanci. Ugotovila sem, da rezervacije ločijo na kratkoročni in dolgoročni del. Kratkoročni del napačno prikažejo v okviru pasivnih časovnih razmejitev v vrednosti 202.000 EUR, medtem ko dolgoročni del pravilno prikazujejo med rezervacijami. Delitev na kratkoročni in dolgoročni del ni skladna s SRS 10, saj se rezervacije zaradi negotovosti obdobja porabe rezervacij ne delijo, ampak se v celoti pripoznajo v dolgoročni postavki rezervacije.

Med preverjanjem uporabljenih kontov v bilanci stanja sem ugotovila, da prihodke od odprave rezervacij knjižijo na konto 769 in ne na predpisani konto 766. Prav tako za pripoznavanje rezervacij namesto predpisanega konta 964 napačno uporabljajo konto 968, vendar nepravilna uporaba konta ne vpliva na pravilnost izkaza poslovnega izida in bilance stanja.

Ker podjetje ABC ne pripoznava rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine, skladnosti evidenc z računovodskim izkazi niso smiselne. Skladno z ugotovitvijo, da so rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine pod zneskom pomembnosti podjetja ABC, uradne trditve na ravni računovodskih izkazov niso kršene.

3.6.5 Razprava o bistvenih zadevah s poslovodstvom ali drugimi

V pogovoru s poslovodstvom podjetja ABC in vodjem računovodstva sem na sestanku v zaključni fazi revizije izpostavila ugotovljene nepravilnosti v zvezi z rezervacijami za dana jamstva, in sicer:

- rezervacije za dana jamstva so na podlagi revizorjeve točkovne ocene prevrednotene za 84.000 EUR;
- kratkoročni del rezervacij je knjižen in prikazan med pasivnimi časovnimi razmejitvami, kar ni skladno s SRS 10, saj so rezervacije zaradi negotovosti obdobja porabe dolgoročne narave in se zato v celoti prikazujejo v postavki rezervacije;
- podjetje ABC nima vzpostavljenih notranjih kontrol za zagotavljanje pravilnosti izpisanih baz podatkov, ki so podlaga za njihovo oceno;
- na podlagi revizorjeve točkovne ocene in spoznanj, ki sem jih pridobila s pregledom točkovne ocene poslovodstva in pravilnika za oblikovanje rezervacij za dana jamstva, predlagam, da poslovodstvo ponovno oceni model vrednotenja in uporabljene predpostavke.

Poslovodstvo se je na ugotovitve odzvalo s pojasnilom, da so tudi sami zaznali, da so rezervacije za dana jamstva prevrednotene. V letu 2022 bodo spremenili sistem spremljanja in knjiženja reklamacij, ki bo omogočal boljše podatkovne baze, ki jih uporabljajo za oblikovanje ocene rezervacij. Skladno z našimi priporočili bodo spremenili tudi model vrednotenja. Nadalje je vodja računovodstva zagotovila, da bo v prihodnjem letu rezervacije v celoti knjižila na rezervacije, tudi če jih bodo v evidencah zaradi svojih potreb delili na kratkoročni in dolgoročni del.

V zvezi z rezervacijami za jubilejne nagrade in odpravnine sem poslovodstvo opozorila na naslednje ugotovitve:

- ocenjene rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine znašajo 44.306 EUR, kar je pod zneskom izvedbene pomembnosti revizorja; zato lahko trdim, da računovodski izkazi odražajo resnično in pošteno predstavitev poslovanja podjetja ABC, kljub temu da rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine niso oblikovane;
- skladno z internim pravilnikom podjetja ABC, ki ima določeno interno pomembnost 50.000 EUR, oblikovanje rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ni potrebno;
- podjetje ABC je v neskladju s SRS 10, ker nimajo vzpostavljene notranje kontrole, ki bi preverjala, ali obstaja bistvena razlika med ocenjenim zneskom letnih oblikovanih rezervacij in dejanskim zneskom stroškov za jubilejne nagrade in odpravnine; posledično ne vedo, ali morajo te pripoznati ali ne, zato predlagam, da podjetje ABC uvede notranjo kontrolo, kjer bodo primerjali razliko med ocenjenim zneskom letnih oblikovanih rezervacij in dejanskim zneskom stroškov za jubilejne nagrade in odpravnine.

Poslovodstvo se je na ugotovitve odzvalo in zagotovilo, da bo spremljalo število zaposlenih v podjetju in pridobilo aktuarski izračun jubilejnih nagrad in odpravnin ob upokojitvi, ko bodo imeli vsaj 25 zaposlenih. Na podlagi revizorjeve točkovne ocene, ki znaša 44.306 EUR rezervacij za JN in odpravnine za 22 zaposlenih na 31.12.2022, ocenjujejo, da so rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine pod zneskom pomembnosti podjetja ABC, ki je določena v pravilniku o računovodstvu.

3.7 Revizijski sklepi

3.7.1 Ovrednotenje napačnih navedb

3.7.1.1 Na ravni uradnih trditev

Revizijski program CW omogoča knjiženje in zbirni izpis ugotovljenih napačnih navedb na ravni uradnih trditev. Za postavko rezervacije za dana jamstva sem knjižila napačni navedbi na ravni klasifikacije in vrednotenja. Za postavko rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine sem knjižila napačno navedbo na ravni vrednotenja in popolnosti. Seznam napak bo služil kot podpora pri ocenjevanju tveganja pomembne napačne navedbe v prihodnjih revizijskih obdobjih in kot priloga poslovodski predstaviteni listini, s katero sem poslovodstvo obvestila o napakah, ugotovljenih med revizijo.

Napačne navedbe v zvezi z rezervacijami za dana jamstva sem knjižila na listo nepopravljenih napak, pod kategorijo nepopravljene ocenjene napake, kot je prikazano na sliki 8. Kratkoročni del rezervacij za dana jamstva v vrednosti 202.000 EUR, ki je v bilanci stanja prikazan med pasivnimi časovnimi razmejitvami, sem prestavila med rezervacije. Napako, ki izhaja iz vrednotenja, sem ugotovila tako, da sem ugotovila razliko med točkovno oceno revizorja v vrednosti 241.000 EUR in knjiženim stanjem rezervacij za dana jamstva v vrednosti 325.000 EUR, ki znaša 84.000 EUR. Napako v vrednosti 30.000 EUR, ki izhaja iz leta 2021, sem pripoznala kot prihodke od odprave rezervacij tekočega leta, del napake, ki se nanaša na predhodna obdobja v vrednosti 54.000 EUR, pa med zadržane dobičke predhodnih obdobj. Dodatna napaka v vrednosti 100.000 EUR je tudi knjižba za oblikovanja rezervacij za dana jamstva, na način, da se zmanjšuje prihodke, kot je to prikazano v tabeli 2. Skladno s SRS 10 se za oblikovanje rezervacij knjiži stroške rezervacij.

Slika 8: Knjiženje napačne navedbe v zvezi z rezervacijami za dana jamstva za podjetje ABC

Created by: Mojca Kokelj (MK78_)

Period type: Random Date: 31. 12. 2021 Reference: N-328.10

Type: Unrecorded - judgmental Accounts: Financial Apply to: N/A

Misstatement: N/A Balance: N/A

Description: 1. Prenos kratkoročnega dela rezervacij za dana jamstva iz PCR-jev na rezervacije. 2. Zmanjšanje vrednosti rezervacij za dana jamstva na revizorjevo točkovno oceno 3. Povečanje prihodkov in oblikovanje stroškov

Recurrence: None Recurring Reversing Calculated

Number	Name	Total Amount
291	KRATKOROŽNO ODLOŽENI PRIHODKI	202.000,00
964	REZERVACIJE ZA DANA JAMSTVA	-202.000,00
964	REZERVACIJE ZA DANA JAMSTVA	84.000,00
766	PRIHODKI OD ODPRAVE REZERVACIJ IN PCR	-30.000,00
930	PRENESENI ?ISTI DOBI?EK IZ PREJŠNJIH LET	-54.000,00
761	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV NA TUJE	-100.000,00
441	REZERVACIJE ZA DANA JAMSTVA	100.000,00

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Knjiženje pomembno napačnih navedb za podjetje ABC

Vrednost izračunanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine sem knjižila na listo napak, kot je to prikazano na sliki 9. Med stroške plač tekočega leta sem upoštevala le rezervacije za zaposlene, ki so se v podjetju ABC zaposlili v letu 2021. Za preostali del izračunanih rezervacij pa sem zmanjševala dobiček preteklih obdobj. Zaradi omejitve našega izračuna revizorjeve točkovne ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine te niso knjižene skladno s SRS 10. Praviloma bi morali med stroške tekočega leta upoštevati tudi spremembe, ki izvirajo iz spremembe uporabljenih predpostavk pri izračunu. Prav tako nisem knjižila aktuarskih dobičkov in izgub v okviru kapitala. Ocenila sem, da zaradi nepomembnosti postavke te knjižbe ne bodo vplivale na prilagoditev revizorjevega mnenja.

Slika 9: Knjiženje rezervacij za JN in odpravnine na seznam napak

Created by: Mojca Kokelj (MK78_)

Period type: Random Date: 31. 12. 2021 Reference: N-328.11

Type: Unrecorded - judgmental Accounts: Financial Apply to: N/A

Misstatement: N/A Balance: N/A

Description: Revizorjeva točkovna ocena rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi za leto 2021.

Recurrence: None Recurring Reversing Calculated

Number	Name	Total Amount
963	REZERVACIJE ZA POKOJNINE, JUBILEJNE NAGRADE IN ODP	-44.306,00
479	DRUGI STROSKI DELA	2.822,00
930	PRENESENI ?ISTI DOBI?EK IZ PREJŠNJIH LET	41.484,00

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Knjiženje pomembno napačnih navedb za podjetje ABC

Za ovrednotenje ugotovljenih napačnih navedb podjetja ABC na ravni računovodskih izkazov za poslovno leto 2021 sem upoštevala pomembnost v vrednosti 344.000 EUR, izvedbeno pomembnost v vrednosti 258.000 EUR in raven nepomembnosti v vrednosti 17.200 EUR.

Skupen vpliv napak na bilanco stanja in izkaz poslovnega izida je za 27.178 EUR manjša bilančna vsota na dan 31. 12. 2021 in 27.178 EUR večji dobiček v letu 2021. Tako posamične napake kot skupen vpliv na računovodske izkaze so pod pomembnostjo. Skladno s tem se lahko izda neprilagojeno mnenje.

V okviru rezervacij je treba izpostaviti še vpliv rezervacij na davek od dohodka pravnih oseb. Skladno z 2. odstavkom 20. člena ZDDPO-2, ki za rezervacije za dana jamstva ob prodaji proizvodov ali opravi storitev, za reorganizacijo, za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb, za pokojnine, rezervacije za jubilejne nagrade in za odpravnine določa, da se odhodki priznajo v 50 % vrednosti oblikovanih rezervacij. V skladu s tem se priznajo tudi odhodki v vrednosti 50 % porabljenih rezervacij in prihodki v vrednosti 50 % odpravljenih rezervacij. Kot prihodek od odprave oziroma odhodek ob oblikovanju se upoštevajo tudi popravki na sedanjo vrednost bodočih denarnih tokov na koncu obračunskega obdobja. Rezervacije, ki so oblikovane skladno s SRS 10 ali skladno z Mednarodnim računovodskim standardom 37 – Rezervacije, vendar niso naštetje v 2. odstavku 20. člena ZDDPO-2, se v celoti priznajo kot odhodek (Prusnik, 2018, str. 84). Aktualne spremembe zakonodaje, in sicer odhodki ob oblikovanju rezervacije za pokojnine, za jubilejne nagrade in za odpravnine ob upokojitvi, se v davčnem obdobju od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2026 pripoznajo v vrednosti 100 % oblikovanih rezervacij za te namene (Uradni list RS, št. 172/2021).

V primeru podjetja ABC se prihodki od odprave rezervacije za dana jamstva v vrednosti 27.178 EUR v obračunu davka od dohodka pravnih oseb priznajo le 50 %, kar ob 19 % davčni stopnji dohodka od pravnih oseb predstavlja povečanje v vrednosti 2.582 EUR.

V zaključnem delu nisem posebej opisala postopkov v zvezi s preverjanjem pravilne davčne obravnave rezervacij, saj je to znesek pod ravno nepomembnosti ter hkrati predmet drugega revizijskega standarda, in sicer MSR 250 (prenovljen): Upoštevanje zakonov in drugih predpisov pri reviziji.

3.7.1.2 Na ravni odločitev posloводства

Zaradi ugotovljenih napačnih navedb sem v okviru skupnega vrednotenja opravljenih revizijskih postopkov skladno z MSR 540.32 ocenila, ali obstajajo znaki pristranskosti posloводства in tveganje za prevare. Ocenjujem, da je kljub ugotovljenim napačnim navedbam posloводство v zvezi z rezervacijami delovalo nepristransko iz dveh razlogov:

Prvi razlog je, da je podjetje ABC od leta 2018 uporabljalo isti model vrednotenja rezervacij za dana jamstva. Na podlagi tega ocenjujem, da so ugotovljene napačne navedbe nastale zaradi napačno zastavljenega modela in pomankanja notranjih kontrol in ne zaradi prevar s strani posloводства. Pristranskost posloводства bi se odražala prav v nekonsistentni uporabi modela vrednotenja rezervacij.

Drugi razlog je ugotovitev v zvezi s pripoznanjem rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine. Tu je posloводство pravilno ocenilo, da te na ravni računovodskih izkazov podjetja ABC niso pomembne. Pristransko posloводство bi se odražalo v prepoznavanju rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine z namenom zmanjšanja davčne osnove v podjetju ABC.

Nepistranskost posloводства se odraža tudi v njihovem odzivu na moje ugotovljene nepravilnosti, saj so se strinjali, da v prihodnje zagotovijo ustrezne baze podatkov, na katerih bodo zasnovali nov model vrednotenja rezervacij za dana jamstva.

3.7.1.3 Na ravni ustreznih revizijskih dokazov

Ocenjujem, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni, saj sem z izračunom revizorjeve točkovne ocene izračunala vrednost celotne postavke rezervacije. Nadalje ocenjujem, da so dokazi ustrezni. Primernost revizijskih dokazov je potrjena s tem, da so revizijski postopki izvedeni skladno z MSR 540.18. Na zanesljivost revizijskih dokazov, uporabljenih v izračunu revizorjeve točkovne ocene, vplivajo dejstvo, da so predpostavke, uporabljene v izračunu, preverljive in objavljene s strani uradnih institucij ter da so uporabljene baze podatkov o prihodkih od prodaje blaga potrjene s postopki preizkušanja podatkov v okviru testiranja prihodkov in terjatev.

3.7.2 Obveščanje pristojnih za upravljanje

Obveščanje pristojnih za upravljanje je potekalo ustno in pisno. Poslovodstvu podjetja ABC sem na sestankih tako v prvi fazi kot v zaključni fazi revizije predstavila izvedene revizijske postopke in poročala o ugotovitvah, kot je to predstavljeno v zaključnem delu. Pred izdajo mnenja sem poslovodstvu podjetja ABC posredovala v podpis seznam nepopravljenih napak, ki se v programu CW kreira avtomatsko iz knjiženih napak, kot je prikazano na sliki 10.

Slika 10: Seznam nepopravljenih napak v podjetju ABC v letu 2021

Date	Name	Account No	Reference Annotation	Debit	Credit
31. 12. 202	KRATKOROŽNO ODLOŽENI PRIHODKI	291	N-328.10	202.000,00	
31. 12. 202	REZERVACIJE ZA DANA JAMSTVA	441	N-328.10	100.000,00	
31. 12. 202	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STO	761	N-328.10		100.000,00
31. 12. 202	PRIHODKI OD ODPRAVE REZERVACIJ IN PCR	766	N-328.10		30.000,00
31. 12. 202	PRENESENI ?ISTI DOBI?EK IZ PREJŠNJIH LET	930	N-328.10		54.000,00
31. 12. 202	REZERVACIJE ZA DANA JAMSTVA	964	N-328.10		202.000,00
31. 12. 202	REZERVACIJE ZA DANA JAMSTVA	964	N-328.10	84.000,00	
1. Prenos kratkoročnega dela rezervacij za dana jamstva iz PCR-jev na rezervacije. 2. Zmanjšanje vrednosti rezervacij za dana jamstva na revizorjevo točkovno oceno 3. Povečanje prihodkov in oblikovanje stroškov za oblikovanje rezervacij za dana jamstva.					
				386.000,00	386.000,00

Vir: Interna dokumentacija revizijske družbe, 2021, Izpis nepopravljenih napačnih navedb za podjetje ABC

3.7.3 Pisne predstavitve

V okviru poslovske predstavitvene listine je poslovodstvo v zvezi z računovodskimi ocenami rezervacij potrdilo, da:

- se ustrezno razkriva pomembne računovodske usmeritve;
- so postavke v računovodskih izkazih pravilno razkrite in skladne s SRS;
- je vzpostavljen ustrezen sistem notranjih kontrol, ki omogoča sestavo pravilnih računovodskih izkazov;
- je poslovodstvo odgovorno za obstoj in delovanje sistema notranjih kontrol, katerih namen je odkrivanje in preprečevanje napak in prevar;
- ne obstajajo pomembni poslovni dogodki, ki ne bi bili primerno evidentirani ali opuščeni v računovodskih evidencah;
- podjetje ABC ne namerava odpraviti prodajnih programov;
- so knjižili in razkrili vse obveznosti, dejanske in možne, vključno z danimi jamstvi;
- je vpliv nepopravljenih napak nepomemben z vidika celotnih računovodskih izkazov, tako posamično kot zbirno;
- bo podjetje ABC v prihodnjem letu spremenilo računovodsko oceno za oblikovanje rezervacij za dana jamstva;

- da bo podjetje ABC nadaljevalo poslovanje kot delujoče podjetje.

3.7.4 Revizorjevo poročilo

Na podlagi zadostnih in ustreznih revizijskih dokazov ter opravljenih revizijskih postopkov sem zmanjšala revizijsko tveganje na sprejemljivo nizko raven. Ocenjujem, da računovodski izkazi podjetja ABC za leto 2021 v vseh pomembnih pogledih predstavljajo resnično in pošteno sliko finančnega položaja in poslovnega izida podjetja skladno s primernim okvirom računovodskega poročanja. Revizijsko mnenje ostaja neprilagojeno, saj so ugotovljene napačne navedbe tako posamično kot skupno pod zneskom pomembnosti in niso niti pomembne niti vseobsegajoče.

SKLEP

V zaključnem delu sem predstavila revidiranje rezervacij. Ker rezervacije zajemajo negotovost v zvezi z obdobjem in vrednostjo poravnave, se oblikujejo na podlagi računovodskih ocen. Teoretični del zato zajema predstavitev zahtev računovodskega standarda SRS 10 Rezervacije in revizijskega standarda MSR 540 Revidiranje računovodskih ocen in z njimi povezanih razkritij. Študija primera predstavlja revidiranje rezervacij v podjetju ABC. Ker pa sem predvsem pri rezervacijah za jubilejne nagrade in odpravnine v izračunih uporabila občutljive podatke o plačah zaposlenih, sem vrednostne uporabljene podatke v nalogi spremenila.

V teoretičnem delu predstavitve SRS 10 sem najprej navedla vrste rezervacij, ki jih zahtevajo standardi. Podrobneje sem predstavila rezervacije za dana jamstva in rezervacije za jubilejne nagrade ter odpravnine ob upokojitvi, ki naj bi jih pripoznalo podjetje ABC in so zato pomembni za razumevanje študije primera. Predstavila sem tudi predpostavke, ki jih mora podjetje izpolnjevati, da lahko oblikuje tovrstne rezervacije in način knjiženja. Ugotovila sem, da je pomembno, da družba v računovodskem pravilniku določi pomembnost na ravni družbe in sprejme usmeritve za pripoznavanje rezervacije ter metodo za oblikovanje računovodske ocene, saj lahko družba le tako določa, kdaj bo določene rezervacije sploh pripoznala. Kadar družba pripozna rezervacije, je pomembno, da zapisane usmeritve in metode uporablja konsistentno, obenem pa vzpostavi notranje kontrole za preverjanje primernosti modela in ga po potrebi spremeni tako, da pripoznani znesek rezervacij odraža čim boljši približek dejanskemu stanju.

V teoretičnem delu predstavitve MSR 540 sem predstavila revizijske postopke v primeru revidiranja računovodskih ocen. Ugotovila sem, da sta ključna revizijska postopka preizkušanje, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno, in oblikovanje revizorjeve točkovne ocene ali razpona ocen. Pri tem je pomembno upoštevanje tudi drugih MSR, predvsem postopki ocenjevanja tveganja in z njimi povezane dejavnosti ter postopki prepoznavanja in ocenjevanja pomembno napačnih navedb.

V praktičnem delu sem na primeru podjetja ABC prikazala, kako poteka revidiranje rezervacij skozi celotno revizijo, in sicer od načrtovanja revizije, poznavanja organizacije in njenega okolja, oceno tveganja, revizijske odzive na ocenjena tveganja do končnih revizijskih sklepov. Ugotovila sem, da je revizija računovodskih ocen eden od zahtevnejših računovodskih postopkov, saj vrednotenje rezervacij vključuje negotovosti, ki izvirajo iz uporabljenih predpostavk in modela vrednotenja. Na izbiro revizijskega postopka za preizkušanje računovodskih ocen vpliva več dejavnikov. Prvi je pravilnost in popolnost baze podatkov ter omogočanje primernih izpisov iz programa za pripravo računovodske ocene. Drugi dejavnik je ocena učinkovitosti posameznega revizijskega postopka, kar pomeni, da mora

revizor oceniti, kateri postopek bo časovno bolj učinkovit in kateri postopek bo dal bolj kakovostne revizijske dokaze.

Podjetje ABC v računovodskih izkazih pripoznava le rezervacije za dana jamstva. V okviru revizijskega načrtovanja sem se odločila, da bom preverila pravilnost poslovske računovodske ocene za oblikovanje rezervacij za dana jamstva. V okviru poznavanja organizacije, analize bruto bilance in spoznavanja modela za oblikovanje računovodske ocene sem ocenila, da so oblikovane rezervacije prevelike, napaka pa izvira iz napačno uporabljenih predpostavk in modela za vrednotenje. Med revizijo sem se zato odločila, da opustim revizijski postopek preverjanja, kako je poslovodstvo pripravilo računovodsko oceno, in pripravim revizorjevo točkovno oceno rezervacij za dana jamstva in z njeno pomočjo ovrednotim vrednost napake. Točkovna ocena je pripravljena na historičnih podatkih o prometu prodaje in porabi oblikovanih rezervacij za zadnjih pet let. V model sem vključila vpliv rasti prihodkov od prodaje blaga in rasti porabe rezervacij za dana jamstva. V posameznih letih sem na podlagi poslovske ocene in poznavanja podjetja v oceno vključila enkratne vplive na vrednost rezervacij. Predhodna ocena, da so rezervacije za dana jamstva prevelike, se je izkazala za pravilno.

Omejitve revizorjevega modela za izračun revizorjeve točkovne ocene nakazujejo, da je model manj natančen, da ne upošteva vrednosti denarja v času in da so predpostavke o porabi rezervacij glede na dane garancijske roke pripravljene na podlagi poslovske ocene in niso podprte z izračuni. Prednost revizorjevega modela za izračun je, da je bolj enostaven in ne potrebuje dodatnih izpisov iz baze podatkov glede na obdobje danih garancij, saj vsebuje le podatke na ravni tromestnih kontov bruto bilance. S tem sem zmanjšala možnost, da bi napačni podatki v bazi podatkov vplivali na oceno rezervacij. Delovanje revizorjevega modela sem potrdila tako, da sem primerjala predvideno in dejansko porabo rezervacije in ugotovila manjša odstopanja od odstopanja po trenutnem modelu, ki ga uporablja podjetje ABC.

Preverila sem tudi pravilnost knjiženja rezervacij in razkritij v letnem poročilu. V tem postopku sem ugotovila napačno uporabo kontov in delitev rezervacij na dolgoročni del, ki ga knjižijo kot rezervacije, in kratkoročni del, ki ga knjižijo kot pasivne časovne razmejitve. Ugotovila sem tudi pomanjkljivosti v razkritjih — podjetje ABC ni razkrilo ocenjevalne negotovosti, ki izvira iz uporabljenega modela za vrednotenje rezervacij in ključnih uporabljenih predpostavk.

Po pogovoru s poslovodstvom smo prišli do dogovora, da bodo v podjetju v prihodnjem obdobju odpravili odkrite napake v razkritjih in preverili model vrednotenja rezervacij za dana jamstva. V tekočem letu sem obe napaki dala na seznam nepopravljenih napak, ki ga je poslovodstvo tudi podpisalo.

Ker sem v podjetju ABC revidirala rezervacije kot celoto, sem poslovodstvo podjetja vprašala, zakaj podjetje nima oblikovanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi, kot to zahtevajo SRS 10. Odziv poslovodstva je bil, da na podlagi števila zaposlenih ocenjujejo, da so te pod njihovo pomembnostjo. Ker nimajo lastnega izračuna o vrednosti rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi, sem se odločila, da z revizijskim postopkom priprave točkovne ocene ovrednotim to napako in določim nadaljnje revizijske odzive. Model za pripravo revizorjeve točkovne ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine zajema omejitvi, kot sta neupoštevanje stopnje smrtnosti in uporabljene predpostavke o stopnji fluktuacije iz drugih primerljivih aktuarskih izračunov in ne dejanske stopnje fluktuacije v podjetju ABC.

V okviru opravljenega revizijskega postopka v zvezi z rezervacijami za jubilejne nagrade in odpravnine sem prišla do sklepa, da je poslovodstvo pravilno ocenilo nepomembnost teh vrst rezervacij za podjetje ABC, skladno z določeno pomembnostjo v računovodskem pravilniku podjetja. Dodatno sem se s poslovodstvom dogovorila, da bo podjetje ABC priskrbelo aktuarski izračun, ko bo v podjetju vsaj 25 zaposlenih.

V okviru opravljenih revizijskih postopkov za potrditev rezervacij sem ugotovila več napak, vendar sem na podlagi pomembnosti ocenila, da so te pod pomembnostjo in nimajo vseobsegajočega vpliva na izkaze podjetja. Ocenjujem, da sem pridobila zadostne in ustrezne revizijske dokaze za zmanjšanje revizijskega tveganja in lahko izdam neprilagojeno mnenje, saj računovodski izkazi podjetja ABC predstavljajo resnično in pošteno sliko.

Zaključna naloga ima omejitve, saj je bil revizijski postopek, v katerem sem preverjala, kako poslovodstvo pripravi računovodsko oceno, izveden le delno. Nadaljnje možnosti vidim tudi v izboljšanju izračunov, v točkovnih ocenah revizorja oziroma v izboljšanju uporabljenih predpostavk. Omejitev predpostavlja tudi dejstvo, da sem omejena pri prikazovanju podatkov in informacij v zvezi s podjetjem ABC.

LITERATURA IN VIRI

1. *Accounting for Warranty Provision: Journal Entries and Example*. (b.d.). Pridobljeno, dne 26. 7. 2022, s <https://audithow.com/accounting-warranty-provision/>.
2. Bajuk Mušič A. (2014). Računovodska in davčna obravnava rezervacij za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade. *Revija IKS 11/2014*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Str. 52.
3. Bajuk Mušič A. (2019). Vrste rezervacij. *Revija IKS 07/2019*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Str. 31, 34.
4. Cimerman M. (2020). Bistvene ugotovitve Agencije za javni nadzor nad revidiranjem iz opravljenih nadzorov revizij računovodskih izkazov. *SIR*IUS 04/2020*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Str. 10-13.
5. Hoyle, J.B. & Skender, C.J. (2012). *Financial Accounting* (2. izd). b.k. FlatWorld. Pridobljeno, dne 26. 7. 2022, s <https://open.lib.umn.edu/financialaccounting/chapter/13-4-accounting-for-product-warranties/>.
6. *Interna dokumentacija podjetja ABC*.
7. *Interna dokumentacija revizijske družbe*.
8. Kmetič F. (2015). Garancija in jamstvo za avtomobile. *Motorevija*. Ljubljana, AMZS. Pridobljeno, dne 3. 6. 2022, s <https://www.amzs.si/motorevija/mobilnost/nasveti/2015-12-14-garancija-in-jamstvo-za-avtomobile>.
9. Odar, M. (2014). Spremenjeno obravnavanje rezervacij za odpravnine ob upokojitvi. *Revija IKS 03/2014*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Str. 44.
10. Odločba sodbe UPRS Sodba I U 338/2018-12 z dne 26. avgust 2020. Upravno sodišče. Pridobljeno, dne 26. 7. 2022, s [http://www.sodnapraksa.si/?q=davek&database\[SOVS\]=SOVS&database\[UPRS\]=UPRS&submit=i%C5%A1%C4%8Di&order=changeDate&direction=desc&rowsPerPage=20&page=0&moreLikeThis=1&id=doc_2015081111445177](http://www.sodnapraksa.si/?q=davek&database[SOVS]=SOVS&database[UPRS]=UPRS&submit=i%C5%A1%C4%8Di&order=changeDate&direction=desc&rowsPerPage=20&page=0&moreLikeThis=1&id=doc_2015081111445177).
11. Pravilnik o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje. *Uradni list RS, št. 14/12*.

12. Prusnik, M. (2018). Davčna obravnava rezervacij. *Revija IKS 07/2018*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Str. 80, 84.
13. Slovenski inštitut za revizijo (2018a). *Slovenski računovodski standardi 2016 z dopolnitvami 2019*. Ljubljana, Slovenski inštitut za revizijo.
14. Slovenski inštitut za revizijo (2018b). Razlagalni slovar. Ljubljana, Slovenski inštitut za revizijo.
15. Slovenski inštitut za revizijo (2021). *Mednarodni standardi revidiranja*. Ljubljana, Slovenski inštitut za revizijo. Pridobljeno, dne 4. 5. 2022 s <https://si-revizija.si/standardi/mednarodni-standardi-revidiranja-msr>.
16. Statistični urad Republike Slovenije (2021). *Povprečne mesečne plače in indeksi povprečnih mesečnih plač (SKD 2008) po: mesec, plače, meritve*. Pridobljeno, dne 4.5.2022 s Povprečne mesečne plače in indeksi povprečnih mesečnih plač (SKD 2008) po: SKD DEJAVNOST, MESEC, PLAČE, MERITVE. SiteTitle (stat.si).
17. UMAR (2021). *Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2021*. Ljubljana: UMAR
18. Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja. *Uradni list RS, št. 140/06, 76/08, 63/17, 71/18, 104/21, 114/21, 87/22, 113/22 in 162/22*.
19. Zakon o davku na dohodek pravnih oseb. *Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19 in 172/21*.
20. Zakon o delovnih razmerjih. *Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOP DVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22 in 54/22 – ZUPŠ-1*.
21. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21*.
22. Zakon o revidiranju. *Uradni list RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21*.
23. Zakon o varstvu potrošnikov. *Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoliT in 31/18*.

PRILOGA 1: Izračun revizorjeve točkovne ocene rezervacij za dana jamstva za podjetje ABC na dan 31. 12. 2021

Podatki o prihodkih od prodaje in porabi rezervacij 2017-2021 in izračun % porabe rezervacij glede na promet prihodkov od prodaje s prilagoditvami

Postavka (v T EUR) / leto	2017	2018	2019	2020	2021
Prihodki od prodaje trgovskega blaga	15.700	16.000	16.000	19.500	21.500
Poraba rezervacij	6	44	42	45	75
Porabe rezervacij v tekočem letu / prihodke povprečja zadnjih 3 let (%)		0,33%	0,28%	0,28%	0,44%
Rast porabe rezervacij	100%	733%	95%	107%	167%
Rast porabe rezervacij po prilagoditvi I (733 % rast porabe rezervacij iz leta 2017 na 2018 je nerealna. Ker izkazi za l. 2017 niso bili revidirani, smo oblikovali svojo oceno rasti).	100%	150%	95%	107%	167%
Rast prihodkov	121%	102%	100%	122%	110%
Rast prihodkov po prilagoditvi II (povečanje prihodkov iz naslova novega asortimana, kjer proizvajalec ne da nobene garancije in je pričakovano večje število reklamacij)	100%	100%	100%	130%	100%

Izračun rezervacij za dana jamstva 2017-2021 z njihovo predvideno porabo in kontrola modela s primerjavo predvidene in dejanske porabe rezervacij

Rezervacije za dana jamstva 2017-2021	Izračuni rezervacij po modelu - točkovna ocena revizorja					Stanje rezervacij na 31.12.	Kontrola modela		
	Oblikovanje rezervacij (v T EUR)						Poraba rezervacij (v T EUR)		
Leto	2017	2018	2019	2020	2021		Predvidena poraba po modelu	Dejanska poraba	Razlike med predvideno in dejansko porabo
Skupaj oblikovanje rezervacij v letu	9	81	43	94	173				
Predvidena poraba rezervacij (v T EUR)	2017					9	0		
	2018	4				87	4		
	2019	2	37			91	39	42	3
	2020	2	20	19		142	42	45	-3
	2021	0	20	11	42	241	74	75	-1
	2022	0	2	11	23	78		114	
	2023		2	1	23	43		69	
	2024			1	3	43		47	
	2025				2	5		7	
	2026					3		3	

PRILOGA 2: Izračun revizorjeve točkovne ocene rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine za podjetje ABC na dan 31. 7. 2021

Aktuarski izračun družbe ABC na 31.7.2021									Za jubilejno nagrado za 10 let			Za jubilejno nagrado za 20 let			Za jubilejno nagrado za 30 let			Za jubilejno nagrado za 40 let			Za odpravnino ob upokojitvi				Skupaj diskontirane rezervacije za JN in odpravnine
Šifra	Datum vstopa	Skupna delovna doba	Bruto plača junij 2021	Bruto plača julij 2021	Povprečna bruto plača zadnjih 2 mesecev	Upštevana rast bruto povprečne plače za zadnje 2 meseca (1,75%)	let delovne dobe	preostala delovna doba	vrednost	št. let	diskontirana JN 10 let	vrednost	št. let	diskontirana JN 20 let	vrednost	št. let	diskontirana JN 30 let	vrednost	št. let	diskontirana JN 40 let	2 povprečni plači zaposlenega	2 povprečni plači v RS	ugodnejše za delovca	diskontirana odpravnina	
1	1.06.2000	26 let 2 mes	2.800	2.800	2.800,00	3.569,77	26	14	0,00	-16	0,00	0,00	-6	0,00	919,00	4	727,93	919,00	14	406,47	7.139,53	5.014,55	7.139,53	3.157,82	4.292,23
2	1.01.2001	33 let 6 mes	2.500	2.550	2.525,00	2.851,03	33	7	0,00	-23	0,00	0,00	-13	0,00	0,00	-3	0,00	919,00	7	611,19	5.702,07	4.441,11	5.702,07	3.792,20	4.403,39
3	5.10.2002	24 let 3 mes	2.400	2.450	2.425,00	3.200,83	24	16	0,00	-14	0,00	0,00	-4	0,00	919,00	6	647,86	919,00	16	361,76	6.401,66	5.191,60	6.401,66	2.519,99	3.529,61
4	3.01.2005	20 let 5 mes	2.400	2.450	2.425,00	3.430,84	20	20	0,00	-10	0,00	689,00	0	689,00	919,00	10	513,16	919,00	20	286,55	6.861,67	5.564,66	6.861,67	2.139,50	3.628,22
5	20.09.2010	26 let 4 mes	1.600	1.550	1.575,00	2.007,99	26	14	0,00	-16	0,00	0,00	-6	0,00	919,00	4	727,93	919,00	14	406,47	4.015,99	5.014,55	5.014,55	2.217,94	3.352,35
6	2.09.2012	22 let 10 mes	1.900	1.950	1.925,00	2.630,57	22	18	0,00	-12	0,00	0,00	-2	0,00	919,00	8	576,59	919,00	18	321,97	5.261,14	5.374,89	5.374,89	1.883,06	2.781,62
7	5.04.2013	9 let 5 mes	2.200	2.200	2.200,00	3.766,95	9	31	460,00	1	433,96	689,00	11	362,96	919,00	21	270,33	919,00	31	150,95	7.533,90	6.734,69	7.533,90	1.237,48	2.455,68
8	10.11.2014	8 let 1 mes	1.700	1.800	1.750,00	3.048,87	8	32	460,00	2	409,40	689,00	12	342,41	919,00	22	255,03	919,00	32	142,41	6.097,75	6.852,54	6.852,54	1.061,85	2.211,10
9	16.07.2015	8 let 9 mes	2.400	2.450	2.425,00	4.224,87	8	32	460,00	2	409,40	689,00	12	342,41	919,00	22	255,03	919,00	32	142,41	8.449,74	6.852,54	8.449,74	1.309,35	2.458,59
10	30.07.2015	8 let 10 mes	2.000	1.900	1.950,00	3.397,32	8	32	460,00	2	409,40	689,00	12	342,41	919,00	22	255,03	919,00	32	142,41	6.794,63	6.852,54	6.852,54	1.061,85	2.211,10
11	1.05.2016	5 leta 9 mes	1.700	1.700	1.700,00	3.119,99	5	35	460,00	5	343,74	689,00	15	287,50	919,00	25	214,13	919,00	35	119,57	6.239,98	7.218,63	7.218,63	939,18	1.904,11
12	1.08.2017	8 let 10 mes	2.800	2.700	2.750,00	4.791,09	8	32	460,00	2	409,40	689,00	12	342,41	919,00	22	255,03	919,00	32	142,41	9.582,17	6.852,54	9.582,17	0,00	1.149,24
13	10.08.2017	6 leta 2 mes	1.300	1.350	1.325,00	2.389,93	6	34	460,00	4	364,36	689,00	14	304,75	919,00	24	226,97	919,00	34	126,74	4.779,87	7.094,48	7.094,48	0,00	1.022,82
14	5.06.2019	9 let 8 mes	1.350	1.350	1.350,00	2.311,54	9	31	460,00	1	433,96	689,00	11	362,96	919,00	21	270,33	919,00	31	150,95	4.623,07	6.734,69	6.734,69	0,00	1.218,20
15	20.08.2019	6 let 2 mes	1.300	1.350	1.325,00	2.389,93	6	34	460,00	4	364,36	689,00	14	304,75	919,00	24	226,97	919,00	34	126,74	4.779,87	7.094,48	7.094,48	0,00	1.022,82
16	12.10.2019	3 leti 1 mes	2.600	2.650	2.625,00	4.987,73	3	37	460,00	7	305,93	689,00	17	255,87	919,00	27	190,57	919,00	37	106,41	9.975,46	7.473,50	9.975,46	0,00	858,78
17	1.12.2019	13 let 7 mes	1.300	1.350	1.325,00	2.116,63	13	27	0,00	-3	0,00	689,00	7	458,22	919,00	17	341,28	919,00	27	190,57	4.233,26	6.283,18	6.283,18	0,00	990,08
18	1.01.2020	11 let 4 mes	2.600	2.600	2.600,00	4.300,03	11	29	0,00	-1	0,00	689,00	9	407,82	919,00	19	303,74	919,00	29	169,61	8.600,06	6.505,02	8.600,06	0,00	881,17
19	18.11.2020	15 let 6 mes	1.700	1.600	1.650,00	2.545,92	15	25	0,00	-5	0,00	689,00	5	514,86	919,00	15	383,47	919,00	25	214,13	5.091,84	6.068,91	6.068,91	0,00	1.112,45
20	1.02.2021	24 let 3 mes	1.300	1.300	1.300,00	1.715,91	24	16	0,00	-14	0,00	0,00	-4	0,00	919,00	6	647,86	919,00	16	361,76	3.431,82	5.191,60	5.191,60	0,00	1.009,62
21	15.03.2021	21 let 8 mes	1.300	1.300	1.300,00	1.807,58	21	19	0,00	-11	0,00	0,00	-1	0,00	919,00	9	543,95	919,00	19	303,74	3.615,16	5.468,96	5.468,96	0,00	847,70
22	5.04.2021	5 let 2 mesec	1.800	1.800	1.800,00	3.303,52	5	35	460,00	5	343,74	689,00	15	287,50	919,00	25	214,13	919,00	35	119,57	6.607,04	7.218,63	7.218,63	0,00	964,93
									5.060,00		4.227,65	10.335,00		5.605,82	19.299,00		8.047,32	20.218,00		5.104,77			152.714,36	21.320,23	44.305,79

PRILOGA 3: Seznam pogosto uporabljenih kratic

ang. – angleško

ACL – (ang. Audit Command Language); računalniški program za obdelavo baz podatkov

CW – (ang. CaseWare); računalniški program za dokumentiranje revizijskih postopkov

EU – (ang. European Union); Evropska unija

IFAC – (ang. International Federation of Accountants); Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov

JN – jubilejna nagrada

MSOK – Mednarodni standard obvladovanja kakovosti

MSR – Mednarodni standardi revidiranja

SIR – Slovenski inštitut za revizijo

SRS – Slovenski računovodski standardi

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

UMAR - Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj

ZDR – Zakon o delovnih razmerjih

ZDDPO – Zakon o davku na dohodek pravnih oseb

ZGD – Zakon o gospodarskih družbah

ZVPot – Zakon o varstvu potrošnikov